

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

28 januari 1999

BELEIDSPLAN

Film in Vlaanderen

ingediend door de heer Eric Van Rompuy,
Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

VERSLAG

**namens de Commissie voor Mediabeleid
uitgebracht door de heer Carl Decaluwé**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Marijke Dillen.

Vaste leden :

de heren Carl Decaluwé, Leo Delcroix, Michel Doomst,
Erik Matthijs, Hugo Van Rompaey ;

mevrouw Patricia Ceysens, de heren André Denys, Dirk
Van Mechelen ;

de heren Johnny Goos, Peter Vanvelthoven, Tuur Van
Wallendael ;

mevrouw Marijke Dillen, de heer Emiel Verrijken ;

de heer Lieven Dehandschutter ;

mevrouw Vera Dua.

Plaatsvervangers :

de heren Joachim Coens, Freddy Sarens, Eddy
Schuermans, Walter Vandenbossche, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Etienne De Groot, Marino Keulen, mevrouw
Marleen Vanderpoorten ;

de heer Peter De Ridder, mevrouw Kathy Lindekens, de
heer Bruno Tobback ;

de heren Herman De Reuse, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heer Kris Van Dijck ;

de heer Jos Geysels.

Zie :

1125 (1997-1998)

– Nr. 1 : Beleidsplan

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Mediabeleid besprak op maandag 26 oktober, maandag 23 en dinsdag 24 november en dinsdag 1 december 1998 het Beleidsplan Film in Vlaanderen, ingediend door de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media (Stuk 1125 (1997-1998) – Nr. 1).

Na een inleiding van minister Eric Van Rompuy, besliste de commissie op verzoek van de heer Jos Stassen een aantal hoorzittingen te organiseren. Deze hoorzittingen vonden plaats op maandag 23 en dinsdag 24 november en de verslagen daarvan worden als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Nadien – op dinsdag 1 december 1998 – bespraken de leden van de commissie dit beleidsplan.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER ERIC VAN ROMPUY, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, KMO, LANDBOUW EN MEDIA

1.1. Fonds "Film in Vlaanderen"

Het huidig wetgevend kader voor subsidiëring van de filmsector bestaat nauwelijks vijf jaar. Met de oprichting van het fonds "Film in Vlaanderen" werd voor de uitvoering van het filmbeleid geopteerd voor één geïntegreerde structuur met een globale opdracht. Een logische consequentie van deze optie was dan ook de samenbundeling van de tot dan toe in gespreide slagorde aangewende geldelijke middelen. Voor de steun aan de audiovisuele productie en de bevordering van de audiovisuele cultuur, werden de middelen van Economie en Cultuur en, in mindere mate, Externe Betrekkingen, gebundeld en in eenzelfde beweging opgetrokken van 250 naar 300 miljoen frank.

Personeel van de afdeling Media en Film wordt beschikbaar gehouden voor het fonds, een parastatale A, en vervult een loketfunctie. De directeur-generaal van de administratie Media is de gedelegeerde leidend ambtenaar van het fonds.

Aan het fonds werd een dubbele opdracht meegegeven, nl. bij te dragen tot :

- de financiering van audiovisuele (co)producties die in aanmerking komen voor subsidiëring ;

- de spreiding en de bevordering van de audiovisuele cultuur.

Deze opdracht wordt in het decreet nog als volgt geconcretiseerd :

- minimaal 75% van de vastleggingsmachtiging die jaarlijks aan het fonds wordt toegekend, moet voorbehouden worden aan de productie d.m.v. productiepremies, scenariopremies, premies op basis van de bruto-zaalontvangsten en terugvorderbare renteloze voorschotten ;
- het resterende deel van de vastleggingsmachtiging (maximaal 25%) wordt voorbehouden voor de spreiding en bevordering van de audiovisuele cultuur. Hieronder wordt begrepen : de internationale promotie van de Vlaamse audiovisuele productie via de vzw Flanders Image, de subsidie van een aantal audiovisuele festivals, de subsidiëring van een aantal verenigingen actief op het vlak van de bevordering van de audiovisuele cultuur en andere initiatieven (vnl. tussenkomsten bij individuele deelname aan opleidingen in het raam van het Media-programma en ondersteuning van opleidingsinitiatieven in Vlaanderen).

De beslissing tot steunverlening tot een bedrag van 6 miljoen frank behoort de minister van Media toe. Over subsidies die dat bedrag overschrijden, beslist de Vlaamse regering. Vooraleer die eindbeslissing kan worden genomen, dienen een aantal adviezen en akkoorden te worden gevraagd.

Wat productiedossiers betreft, is het advies van de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie vereist. Die adviseert over de al dan niet erkenning van een productie als behorende tot de Vlaamse Gemeenschap, evenals over de meest aangewezen subsidievorm(en) voor een audiovisuele productie en de omvang van de subsidies van de Vlaamse Gemeenschap.

De criteria die door de Selectiecommissie gehanteerd worden, zijn de Nederlandstalige originele versie, de eigendom van de auteursrechten, de auteursprestaties, de acteursprestaties, de productie- en technische prestaties, de opnameplaatsen, de afwerking van de audiovisuele productie en de toelevering van de apparatuur.

Subsidies kunnen worden toegekend aan langspeelfilms, middellange films, korte films, animatiefilms, kunstfilms, creatieve documentaires en TV-fictie, en dit ongeacht de drager.

Verder dienen het advies van de Inspectie van Financiën en de akkoorden van de Vlaamse ministers van Begroting en van Cultuur te worden gevraagd vooraleer een definitieve beslissing over een subsidie kan worden genomen. Dit gebeurde tot vorig jaar voor elk dossier. In het kader van een efficiëntere procedure wordt sinds dan gewerkt met een budgettair implementatieplan. Door dit plan wordt de voorziene machtiging verdeeld over de diverse soorten producties. Dit plan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en de ministers bevoegd voor Cultuur en Begroting. Als gevolg daarvan kunnen individuele dossiers, die binnen dit plan passen en het bedrag van 6 miljoen frank niet overschrijden, via een vereenvoudigde procedure worden afgehandeld.

1.2. Problemen

De crisis binnen de sector wordt voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van externe financiering via onder meer de ASLK en de VRT. Andere mogelijkheden dienen zich niet aan. Dit heeft onder meer te maken met de tegenvallende toeschouwersaantallen. De meeste Vlaamse films trekken te weinig kijkers. Tegelijk zijn ze ook in het buitenland weinig succesvol. Nochtans vormen toeschouwers de belangrijkste inkomstenbron. Een en ander resulteert dan ook in lage opbrengsten. Daarbij komt nog dat de productiekosten stijgen. Het gebrek aan rendabiliteit schrikt mogelijke externe investeerders dan ook af.

De zwakke financiële onderbouw van de sector weegt op de continuïteit van de bedrijven. Deze verkeren voortdurend in geldnood en beschikken zelf niet over overbruggingskredieten. Voor hen is elke frank die ze kunnen krijgen van levensbelang. Als een subsidie is toegekend, moet die dan ook zo snel mogelijk worden uitgekeerd. De overheid moet echter bepaalde procedures volgen.

Er is dan ook kritiek op de werking van het fonds. Volgens de sector bestaat er onduidelijkheid over de gehanteerde criteria. De producent beschouwt het door de Selectiecommissie geadviseerde bedrag bovendien als de subsidie die hij/zij daadwerkelijk zal ontvangen. Daarbij wordt vergeten dat het om een advies gaat en de beslissingsprocedure meerdere stappen telt, met name de administratie, de Inspectie van Financiën, de ministers van Cultuur en Begroting, de minister van Media of de Vlaamse regering. Nadat de commissie advies heeft uitgebracht, kunnen er zich ook nog belangrijke wijzigingen in het project voordoen. Dit kan een

invloed hebben op de grootte van de uiteindelijke subsidie. Tot slot verwacht de producent dat op het ogenblik dat zijn dossier rond is, hij/zij onmiddellijk over de subsidie kan beschikken terwijl er dan nog een aantal stappen in de procedure moeten worden gezet. Dit alles leidt tot spanningen.

1.3. Beleidsvoorstellen

Vanuit deze vaststellingen en mede in uitvoering van een resolutie van het Vlaams Parlement, is het beleidsplan "Film in Vlaanderen" opgesteld dat begin augustus 1999 bij het Vlaams Parlement werd ingediend. In dit document worden ook de doelstellingen van het beleid omschreven. De doelstelling van het Vlaamse audiovisuele beleid is het creëren van een leefbare audiovisuele industrie in Vlaanderen die kan bijdragen tot de economische en culturele uitstraling van Vlaanderen.

Deze doelstelling houdt in dat er moet gestreefd worden naar een sector die meer marktconform kan werken. Dit is nodig daar de audiovisuele sector zowel op de Vlaamse als op de internationale markt steeds concurrentiëler wordt. Het is daarbij de taak van de Vlaamse overheid om een kader te creëren waarbinnen deze Vlaamse audiovisuele industrie zich kan ontwikkelen. In de eerste plaats moet gezorgd worden voor een algemeen positief bedrijfseconomisch klimaat. Daarnaast moet de Vlaamse overheid een aantal stimulerende maatregelen nemen ten aanzien van producten die wegens de structurele handicaps eigen aan een kleine cultuurgemeenschap moeilijk kunnen worden gerealiseerd en die vanuit cultureel oogpunt als wenselijk worden beschouwd. Dit doet ze via het fonds Film in Vlaanderen waarmee de creatie van producties wordt ondersteund.

De steun die de Vlaamse overheid verleent moet daarbij gebruikt worden als "seed money". Het mag niet de bedoeling zijn om producties te maken die volledig door de Vlaamse overheid worden gefinancierd. De subsidie moet de aanzet vormen om elders bijkomende financiering te zoeken. Door de selectie die bij de toekenning wordt gemaakt, zal deze zoektocht trouwens worden vereenvoudigd. Alleen kwaliteitsvolle producten die een kans op slagen hebben, zullen immers een subsidie bekomen.

Verder is het zo dat enkel die producties voor steun in aanmerking komen die een publiek kunnen bereiken. Het is niet de bedoeling om producties te maken die niet kunnen bekeken worden, of

indien ze toch vertoond worden hun potentieel doelpubliek niet voldoende bereiken. Net zoals bij de openbare omroep kan ook hier gesproken worden van de doelstelling "terug naar het publiek". Deze benadering betekent zoals gezegd niet dat er geen rekening meer zal gehouden worden met kwaliteit, integendeel. Kwaliteit is een basisvoorwaarde. Indien een film niet aan een bepaalde kwaliteit beantwoordt, zal hij zijn doelpubliek niet bereiken.

Wat de structuren betreft, wordt gekozen voor een volledige verzelfstandiging van het fonds Film in Vlaanderen. Daarbij maakt de Vlaamse regering jaarlijks een dotatie over aan een autonoom orgaan dat volledig zelfstandig instaat voor het verstrekken van de subsidies. De Vlaamse regering sluit met het autonome orgaan een beheersovereenkomst. In deze beheersovereenkomst moeten duidelijke doelstellingen staan, met name het soort producties dat moet gesteund worden en het aantal. Daarbij zal ook een resultaatsverbintenis worden opgenomen, bv. het aantal kijkers dat de gesubsidieerde films moeten bereiken. Op deze wijze wordt het fonds – en in se de sector – geresponsabiliseerd.

Een verzelfstandiging biedt diverse voordelen. Zo wordt één orgaan verantwoordelijk voor zowel de kwalitatieve als de administratieve beoordeling en opvolging van het dossier. Aan het verzelfstandigde fonds kunnen ook een aantal bijkomende taken worden opgelegd die moeilijker door een administratie kunnen worden vervuld. In deze is een verzelfstandigd fonds als oplossing dan ook te verkiezen.

Aan het hoofd van het verzelfstandigde fonds zal een "filmmanager" komen te staan. Naast het zorgen voor een goede werking van het fonds zal deze filmmanager een aantal bijkomende taken kunnen vervullen. De filmmanager zal in het bijzonder een aantal specifieke problemen van de sector kunnen onderzoeken en voorstellen van oplossing formuleren. De filmmanager kan ook een bemiddelende rol spelen tussen de sector, de overheid en andere betrokken partijen (bv. omroep).

Enkel de middelen die binnen het fonds Film in Vlaanderen momenteel besteed worden aan productie, worden overgeheveld. Voor 1998 gaat het om een bedrag van 230 miljoen frank. De resterende middelen, die besteed worden aan filmfestivals, filmverenigingen, Eurimages, enz., zullen als afzonderlijke begrotingsposten worden opgenomen.

De Vlaamse overheid is er zich van bewust dat een belangrijk aantal externe financiers is weggevallen. Tegelijk worden de budgetten die nodig zijn om een productie te maken, steeds groter. De Vlaamse overheid wil zijn verantwoordelijkheid dan ook opnemen en verhoogt het budget dat bestemd is voor de productie met 100 miljoen frank. Daarbovenop komt nog een subsidie van 20 miljoen frank voor de werking van het autonome fonds.

Wat het verdere verloop betreft, kan het volgende worden gezegd : eerst dient het beleidsplan in het Vlaams Parlement te worden besproken. Vervolgens zal een ontwerp van decreet worden ingediend. Indien er wordt geopteerd voor een verzelfstandigd fonds, zal na de decretale oprichting ervan, een filmmanager en een bestuur worden aangesteld. Daarna kunnen de onderhandelingen over de beheersovereenkomst worden gestart. Het is pas na het sluiten van deze beheersovereenkomst dat de nieuwe structuren daadwerkelijk in werking kunnen treden.

II. STANDPUNT VAN DE VERSCHILLENDE FRACTIES

Mevrouw Mieke Van Hecke verwijst naar een citaat van de heer Peter Missotten tijdens de hoorzittingen : "De verleiding is groot om het audiovisuele debat in louter economische termen te voeren. Dat is tot op zekere hoogte gerechtvaardigd, zeker voor het puur commerciële private deel ervan, maar wat het gesubsidieerde deel van deze sector betreft, is het verkeerd de discussie te verenigen tot een economisch denken op korte termijn.". De heer Missotten verwijst ook naar het voorbeeld van het theaterlandschap waar men op een bepaald ogenblik is afgeweken van de criteria : publiekscijfers op korte termijn, grootte van de productie en de micro-economische impact. Er moet aandacht zijn voor het kunstzinnige aspect door de film niet te verenigen tot de betekenis van speelfilm maar ook tot audiovisuele productie ongeacht de drager. *Mevrouw Mieke Van Hecke* verklaart dat ze verheugd is dat de minister in zijn doelstellingen voor een vernieuwd Vlaams filmbeleid aandacht besteedt aan het culturele aspect.

Mevrouw Mieke Van Hecke is eveneens getroffen door de uitspraak van de heer Missotten dat wat commerciële films betreft, de Vlaamse filmregisseurs niet kunnen beantwoorden aan de verwachtingen die men stelt, rekening houdend met de gigantische budgetten. Vandaar zijn oproep dat meer aandacht moet gaan naar de auteursfilms en audio-

visuele kunsten in het algemeen. Het lid vindt die discussie belangrijk en steunt deze zienswijze. Het zou een gigantische verarming zijn van het filmbeleid wanneer de audiovisuele kunst en de kunstfilm die niet van mekaar te scheiden zijn, zouden losgekoppeld worden van het Vlaamse filmbeleid. Vanuit haar culturele en filmische bezorgdheid dringt hetzelfde lid aan op een werkgroep "audiovisuele kunsten en kunsten" binnen het toekomstige filmbeleid. Een bepaald percentage van de midelen zou bovendien voor deze niet-commerciële sector moeten gereserveerd worden.

De heer Jos Stassen is van oordeel dat eerst en vooral er duidelijkheid moet zijn over de definitie van film. In de legistieke betekenis wordt het begrip film breder gedefinieerd. Dit lid stelt voor film te definiëren als alle audiovisuele producties, nl. langspeelfilm, middellange film, kortfilm, animatiefilm, documentaire, fictie-serie, documentaire-serie, kunstfilm, multimediaprojecten ongeacht de drager, niet-commerciële film en de reclameboodschappen.

Het lid stelt als men het niet eens is met deze definitie, er niet langer sprake kan zijn van het beleidsplan Film in Vlaanderen maar dat er moet gesproken worden van het beleidsplan Film en andere audiovisuele producties in Vlaanderen.

De heer Jos Stassen verklaart dat hij uit de hoorzittingen drie belangrijke conclusies heeft getrokken.

Ten eerste wordt door alle actoren opgemerkt dat er zich een groot financieel probleem stelt. Dit is mooi geïllustreerd door de heer Impens.

Ten tweede merkt de heer Jos Stassen op dat de meeste mensen in de filmsector aandringen op een interventie van de overheid vooral vanuit het culturele oogpunt.

Ten derde hoorde de heer Jos Stassen geen enkele spreker tijdens de hoorzittingen pleiten voor "het Vlaams zijn van een productie" als een valabel criterium.

De heer Jos Stassen merkte wel op dat er geen eensgezindheid was over de wijze waarop de Vlaamse overheid financieel moet tussenkomen : sommigen pleiten voor inbreng van privé-kapitaal via fiscale stimuli ; anderen pleiten voor de troef van de podiumkunsten. Er was discussie over de mate waarin dat cultureel uitgangspunt moet geïmplementeerd worden.

Op basis van een analyse van het voorliggend beleidsplan Film van de minister is de heer Jos Stassen van oordeel dat er zich in de sector vier grote problemen stellen.

In eerste orde stelt het lid vast dat er in Vlaanderen geen éénduidige visie is over het audiovisueel beleid. Het programmadecreet van 1993 en het ministerieel besluit dat de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie en het Fonds Film in Vlaanderen heeft opgericht, hebben volgens de heer Jos Stassen onvoldoende visie.

De visie vervat in het beleidsplan is niet verregaand genoeg. De mensen van de sector hebben weliswaar het beleidsplan té eenzijdig gelezen als ze stellen dat dit beleidsplan een puur economische visie huldigt. Het lid is wel van oordeel dat er onvoldoende evenwicht is tussen het culturele en het economische uitgangspunt. Zijn stelling is dat de audiovisuele sector vanuit een cultureel oogpunt moet benaderd worden. Het economische luik moet secundair zijn. Dat is nu niet het geval. Het beleidsplan is teveel doordrongen van een economisch uitgangspunt : getuige daarvan de nadruk die gaat naar kijkcijfers en resultaatverbintenissen. De heer Jos Stassen maakt een vergelijking met de ontwikkeling van de sector van de podiumkunsten in de jaren negentig, waar vanuit een culturele bekommernis de overheid tussengekomen is.

Ten tweede constateert het lid dat de VRT afsteekt door niet langer verantwoordelijkheid op te nemen als co-producent in Vlaanderen. De VRT besteedt op jaarbasis nauwelijks 15 miljoen frank aan coproducties. De woordvoerder van de minister repliceert dat het om een bedrag van 670 miljoen frank gaat. De heer Jos Stassen verduidelijkt dat het om coproducties gaat die via de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie ingediend worden en die door een aantal onafhankelijke regisseurs worden ingediend. Hij stelt vast dat de VRT nog nauwelijks optreedt als coproducent. Dit is voor de regisseurs duidelijk een zware handicap. Het lid vraagt of deze optie van de VRT een duidelijke beleidskeuze is of te maken heeft met financiële bekommernissen.

De heer Jos Stassen is van oordeel dat de minister in zijn beleidsplan het probleem van de VRT niet aanraakt door geen stelling in te nemen. Hetzelfde lid stelt dat de beheersovereenkomst met de VRT de VRT de keuze laat om al dan niet verantwoordelijkheid op te nemen als coproducent. De heer Jos Stassen is van oordeel dat de inbreng van de VRT fundamenteel is in het audiovisuele beleid in Vlaanderen. Het lid stelt voor dat de VRT in de

nieuwe beheersovereenkomst betrokken moet worden bij het audiovisuele beleid.

Een derde probleem is de verdeeldheid van de audiovisuele sector zelf. De heer Jos Stassen vraagt naar de oorzaak. Hij wijt dit aan het gebrek aan visie over het audiovisuele beleid.

Het antwoord van het beleidsplan daarop, nl. de oprichting van een autonoom fonds, vindt dit lid een goed antwoord. De sector moet dan zijn verantwoordelijkheid opnemen. Dat kan omdat de bereidheid en de deskundigheid aanwezig zijn. In die optiek vindt de heer Jos Stassen het signaal van de minister in het beleidsplan goed.

Een vierde probleem is dat de geldbronnen die naast het Filmfonds bestonden, weggesmolten zijn. Er is de abdicatie van de VRT en ook de ASLK en de Nationale Loterij hebben afgehaakt. De heer Jos Stassen is van oordeel dat de 100 miljoen frank extra die de minister voorziet, een stap is in de goede richting. Het gegeven dat de federale regering werkt aan een tax shelter vindt dit lid een goede maar al te beperkte stap. De heer Jos Stassen stelt dat de minister eens goed moet nadenken in welke mate "het risico-kapitaaldecreeet" zou kunnen opengesteld worden voor die financiers die investeren in audiovisuele producties in Vlaanderen. Daarnaast moet er gezocht worden naar extra bronnen voor het filmfonds. De heer Jos Stassen toont zich voorstander van het systeem dat in de Franstalige Gemeenschap in voege is. De minister is geen voorstander van dat systeem, dat de kabelmaatschappijen verplicht om een bijdrage te geven aan het filmfonds. De heer Jos Stassen verklaart dat dit systeem goed werkt. Hij pleit ervoor pistes in die zin te onderzoeken zodanig dat het fonds kan gespijsd worden met andere middelen.

De conclusie van de heer Jos Stassen is dat het beleidsplan Film slechts gedeeltelijk een antwoord biedt op de fundamentele problemen die zich stellen.

De teneur van de uiteenzetting van *de heer Emiel Verrijken* gaat over de kunstfilm. Elk groot meesterwerk van de film is voor dit lid kunst. Hetzelfde lid verklaart dat Vlaanderen een reputatie te verdedigen heeft op het vlak van de films die over kunst gaan. Als eerste voorbeeld van een buitenlandse film over kunst heeft de heer Emiel Verrijken het over de Caravaggiofilm, een documentaire film die een kassucces bleek te zijn. Verder is er de buitenlandse film "Artimisia", een film die handelt over het boeiende leven van Artimisia Gentileschi, een beroemde vrouwelijke schilder. De grens tus-

sen een kunstfilm en een kunstzinnige film is soms zeer moeilijk te bepalen.

De heer Emiel Verrijken benadrukt dat Vlaanderen in het verleden een aantal succesvolle kunstfilms op de markt bracht. In dat verband noemt het lid de succesvolle Rubensfilm die in 1977 op de markt kwam als TV-film. Een ander voorbeeld was de lovenswaardige film over de schilder Adriaan Brouwer in de vorm van een serie, een genre tussen een kunstdocumentaire en een speelfilm. Hetzelfde lid herinnert eraan dat 1999 het Van Dijk-jaar wordt. Hij hoopt op een zelfde initiatief en vraagt of er daarover een film gepland is.

De minister verduidelijkt dat er in Antwerpen een grootse viering rond Van Dijk gepland is. Ook Zaventem zal Van Dijk vieren.

De heer Emiel Verrijken dringt nogmaals aan dat er ook een Van Dijkfilm wordt gemaakt en ondersteund door de overheid.

De heer Carl Decaluwé sluit zich aan bij het voorstel van mevrouw Mieke Van Hecke om een aparte werkgroep te installeren voor documentaires en kunstfilms. Hij benadrukt dat zijn fractie achter het uitgangspunt van het beleidsplan Film staat. Hij onderschrijft de kritiek niet dat dit beleidsplan teveel uitgaat van een economische benadering.

Aansluitend bij de benadering van de heer Jos Stassen verklaart de heer Carl Decaluwé dat het aantal subsidiekanalen herleid is tot één, m.n. de subsidies aan het Filmfonds. Ook de heer Carl Decaluwé pleit ervoor dat de VRT mede optreedt als coproducent, rekening houdende met de bestaande beheersovereenkomst. Hij herinnert eraan dat tijdens de bespreking van de beheersovereenkomst in commissie op die rol voor de VRT is gewezen.

Hetzelfde lid vraagt de minister te onderzoeken of in het kader van de Europese Mediaprogramma's geen bijkomend subsidiekanaal mogelijk is. Hij kan zich moeilijk inbeelden dat de filmsector deze mogelijkheid niet kent. Als zou blijken dat men Europees geld laat liggen, is dit zeer spijtig. Dit moet zeker een aandachtspunt zijn op het vlak van financiering.

Een ander aandachtspunt vormt de problematiek van een rollend fonds. Het lid begrijpt dat een rollend fonds sensu strictu niet haalbaar is, omdat het aantal commerciële succesvolle films zeer beperkt is. De doelstelling moet zijn dat als de Vlaamse Gemeenschap films ondersteunt die geld genereren, dat vanaf een bepaald plafond dat geld moet terug-

vloeien naar het fonds. Zodanig dat succesvolle films mee bijdragen tot de leefbaarheid van minder commerciële films. De heer André Denys vraagt of dit inhoudt dat ook de toegekende subsidies aan dit kassucces moeten terugvloeien naar het fonds. De heer Carl Decaluwé repliceert dat dit in de huidige stand van de regelgeving reeds het geval is. Dat heeft zich concreet enkel bij de film "Oesje" voorgedaan. Hetzelfde lid pleit voor een algemene regeling.

De minister verwijst naar zijn beleidsplan waar wordt gesteld dat : "De productiepremie wordt gecompenseerd als een op basis van de netto-zaalontvangsten terug te betalen voorschot. Effectieve terugbetalingen zijn evenwel beperkt omdat er een systeem werd uitgewerkt op basis van een prioritaire terugbetaling van de inbreng van de producent. Vervolgens komt de Vlaamse Gemeenschap aan bod en gebeurt een terugbetaling a rato van het subsidiepercentage in de totale productiekost van het project. Dit systeem heeft ertoe geleid dat het terugbetalingsmechanisme slechts in uitzonderlijke gevallen in werking treedt. ". Op de vraag van de heer André Denys of er sprake is van participatie van de overheid, antwoordt de minister ontkennend.

Een volgend element van de tussenkomst van de heer Carl Decaluwé behandelt de problematiek van clustervorming. Het beleidsplan pleit voor samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en nieuwe technologieën. Hoe kan deze clustervorming geoperationaliseerd worden in relatie met het multimediafonds ?

De heer Carl Decaluwé vraagt ook aandacht voor het probleem van de ondersteuning van de alternatieve distributiecircuit. Dit kwam ter sprake tijdens de hoorzittingen en toen bleek dat de zaaluitbaters geen vragende partij zijn om dit te ondersteunen.

Wat de financiering betreft, vraagt *de heer Marino Keulen* eens te overwegen of het Nederlandse systeem waar het filmfonds gestijfd wordt door exploitanten en producenten, niet kan overgenomen worden. Een andere piste behelst het extra promoten van de Vlaamse film, naar analogie met wat gebeurde op vlak van Vlaamse literatuur waar sinds de oprichting van het Fonds Vertalingen er een uitstraling komt van Vlaamse literatuur in het buitenland.

Hij pleit voor een zelfde systeem in de filmsector.

De heer Tuur Van Wallendael heeft problemen met de huidige trend van de hoorzittingen. Hij vraagt zich af of het parlement tijdens deze hearings experts of belangstellenden hoort. Hij pleit ervoor om in de toekomst de experts te horen. Het stoort hem mateloos belanghebbenden te horen pleiten voor hun winkel. Hetzelfde lid vraagt in dat verband welke meerwaarde de tussenkomst van mevrouw Carlier had in het debat. De Onafhankelijke TV-producenten maken trouwens geen kunst maar rommel. Ook het productiehuis Woestijnvis maakt geen kunst maar amusante programma's.

De heer André Denys repliceert dat het aangehaalde probleem van de heer Tuur Van Wallendael eigen is aan de hoorzittingen. Alle deskundigen die gehoord worden, zijn belanghebbenden, maar niet alle belanghebbenden zijn deskundigen. Hij verdedigt het instrument hoorzittingen omdat men zo de visie van de mensen die actief zijn op het terrein, verneemt.

De tweede bedenking van de heer Tuur Van Wallendael betreft het gemaakte onderscheid tussen cultuur en economie. Het is eigen aan de film dat die twee schijnbaar tegenovergestelde zaken samengaan. Een goed filmmaker is ook een uitstekend budgetbeheerder. Het verbaast hem trouwens dat in de filmscholen deze problematiek niet aan de orde komt. Het onderscheid tussen cultuur en economie lijkt hem dan ook zeer kunstmatig.

De heer Tuur Van Wallendael heeft oor naar de opmerking van mevrouw Mieke Van Hecke over de randvorm "audiovisuele kunst". Hij benadrukt wel dat zijn belevenis van audiovisuele kunst totaal anders is dan naar de bioscoop gaan. In de praktijk is die scheiding tussen media en cultuur er toevallig, maar misschien is die er de volgende legislatuur niet meer.

De heer Tuur Van Wallendael benadrukt dat men niet alle heil van de VRT mag verwachten. Vroeger was de openbare omroep goed voor één of twee producties op jaarbasis. Niet de VRT gaat de filmsector redden. De VRT biedt wel werkgelegenheid aan de mensen van de sector die bekwaam zijn zodat ze hun expertise behouden. De bijdrage van de VRT is dus vooral dat de VRT het potentieel dat aanwezig is in de filmsector, opvangt om te vermijden dat ze ander werk zoeken en de filmsector verlaten.

Mevrouw Mieke Van Hecke verklaart dat het coproductenschapschap van de VRT één luik is. Zij betreurt vooral dat de VRT niet langer aandacht besteedt aan de kortfilm, de documentaire enz.

De heer Emiel Verrijken verklaart dat de serie "Moeder, waarom leven wij" de beste is die hij zag op de Vlaamse televisie.

De heer Tuur Van Wallendael vraagt aandacht voor de hervorming van de filmscholen. Dat lijkt hem een must. Gezien de hoge kost voor de apparatuur en het kleine potentieel aan lesgevers pleit het lid voor een doorgedreven samenwerking tussen de vijf bestaande filmscholen (Brussel, Antwerpen, Gent en Genk). Die netoverschrijdende samenwerking moet opgedrongen worden. Minimaal moet er een gezamenlijk gebruik van apparatuur zijn. De filmscholen moeten trouwens geen kunstenaars maar vakmensen opleiden. Over de organisatie, de structuur en het leerplan van de filmscholen moet er dus ernstig nagedacht worden.

De heer Tuur Van Wallendael merkt op dat een film maken die winst oplevert, niet langer mogelijk is. Men moet zich verzoenen met de idee dat de inkomsten uit film (bioscooptickets, ...) nooit voldoende kunnen zijn. Het lid pleit dan ook voor andere maatregelen om de sector te financieren (fiscale maatregelen, de 100 miljoen frank extra, eventueel de kabelmarkt, ...). *De heer Hugo Van Rompaey* stelt dat men de fout begaat te denken dat de kabelmaatschappijen een onuitputtelijke financiële bron zijn. Hij verduidelijkt dat de kabelmaatschappijen bezig zijn met de ombouw van het net van een éénrichtingsnet naar een net in twee richtingen. De ironie wil dat deze ombouw vooral in het belang van de videoproducenten zal zijn.

De heer Tuur Van Wallendael vindt het enorm storend dat niemand buiten Stijn Coninx, zich vragen stelt voor wie men film maakt. De anderen kiezen blijkbaar voor de kijkcijfers. De heer Tuur Van Wallendael benadrukt dat in het debat de filmmakers geen visie gaven over hun doelpubliek. De heer Jos Stassen repliceert dat de heer Peter Missotten voor de jeugdfilm pleitte.

De heer Tuur Van Wallendael besluit dat het voorliggende beleidsplan een goed werkstuk is en hij hoopt dat het snel wordt vertaald in een decreet. Het belangrijkste is dat de bestaande verscheidenheid moet gevrijwaard worden. Alle genres moeten aanwezig blijven.

Mevrouw Marijke Dillen verduidelijkt dat zij een schrijven ontving van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), die betreurt dat zij noch de betrokken schoolbesturen gehoord werden en stelt dat de lesgevers uit eigen naam spraken.

De heer André Denys is wel van oordeel dat de commissie de juiste mensen uit de filmscholen gehoord heeft omdat men echt de mensen van het terrein heeft gehoord die minder structuurgebonden zijn dan de schoolbesturen.

De heer André Denys verduidelijkt dat hij met een zekere schroom spreekt maar toch wil tussenkomen. Het lid meent dat het succesverhaal van de film "Daens" toch in vraag kan worden gesteld.

Voor de heer André Denys is de fundamentele vraag in het gevoerde debat over een nieuw beleid welke kerntaken de overheid heeft op het vlak van filmbeleid. Deze problematiek komt niet aan bod in het beleidsplan. Hij vindt het wel een goede zaak dat de verschillende loketten worden weggevoerd en dat er één loket komt.

Fundamenteel vindt hetzelfde lid dat het beleidsplan té weinig vertrekt vanuit een tabula rasa-positie. Hij ontkent dat minister Patrick Dewael geen visie had op het filmbeleid.

De heer André Denys wil het accent leggen op de opleiding aan de filmscholen. Hij vraagt of de overheid niet eerder middelen moet spenderen in de opleiding dan zelf filmprojecten te subsidiëren. Films subsidiëren lijkt dit lid een betwistbare zaak, zowel naar het resultaat als de efficiëntie ervan. Hij verklaart dat men destijds in het kader van de HOBU-hervorming inderdaad had moeten komen tot één grote filmschool, een grote kunstschool los van alle netten.

De heer Jos Stassen is het niet eens met de visie van de heer André Denys dat de overheid geen filmprojecten mag subsidiëren. Een film zoals "Rosie" was nooit mogelijk zonder overheidssteun. Als men dit debat aan de orde stelt voor het filmbeleid, gaat men morgen de podiumkunsten in vraag stellen en overmorgen de opera en de musea.

De heer André Denys repliceert dat de vraag in welke mate men subsidieert toch een belangrijk discussiepunt is. Hetzelfde lid verwijst naar de debatten over de steun aan de pers waarbij om de verscheidenheid in de pers in stand te houden, – De Morgen – men argumenteerde dat er steun moet zijn. Hij stelt vast dat de Vlaamse regering die steun heeft opgezegd of liever omgevormd. Het is niet langer de bedoeling subsidies te geven, maar eerder de vorming van journalisten te promoten.

Hij verwijst naar het amendement van mevrouw Mieke Van Hecke op de uitgavenbegroting waarbij een subsidie aan de VZW Fonds Pascal Decroos

voor bijzondere journalistiek wordt ingesteld. De steun aan de pers moet besproken worden in de Commissie voor Mediabeleid, niet in de Commissie voor Algemene Zaken. Tijdens het werkbezoek van de Commissie voor Mediabeleid aan de Persgroep werd gesproken over het probleem van de opleiding van journalisten en dit fonds dat zou gespijsd worden door de overheid en vanuit de sector – de informatie-ambtenaar zou dit fonds mee ondersteunen. Hetzelfde lid vraagt naar het standpunt van de Mediaminister over deze problematiek.

Naar analogie met de aanpak van de perssector vraagt hij naar het onderscheid met de filmsector.

Verder pleit de heer André Denys voor een discussie ten gronde in deze commissie over de problematiek van de opleiding van de journalisten. De heer Tuur Van Wallendael ziet de relatie niet tussen het Fonds Decroos en het filmbeleid.

III. REPLIEK VAN DE MINISTER

De minister is blij met de respons van de leden van de commissie op zijn beleidsplan. Hij stelt dat het niet evident was dat er deze legislatuur nog een beleidsplan over de filmproblematiek zou komen, omdat er pas in 1993 een nieuw filmdecreet werd goedgekeurd. Tevoren werd film in Vlaanderen gesubsidieerd vanuit twee bronnen. Enerzijds waren er middelen vanuit Cultuur, anderzijds kon er ook geput worden uit middelen vanuit Economie. Op basis van een akkoord tussen de voormalige ministers Patrick Dewael en Norbert De Batselier in 1990-1991 dat minister Hugo Weckx heeft uitgevoerd, werd in 1993 met een vrij grote consensus het fonds Film in Vlaanderen opgericht. De basiselementen waren de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie en een budget van 300 miljoen frank. Om de administratieve afhandeling van de dossiers te vereenvoudigen, wordt sinds 1997 jaarlijks een budgettair implementatieplan opgesteld. Dit voorziet in een verdeling van de middelen over de verschillende genres die in het decreet zijn opgesomd.

Minister Eric Van Rompuy verklaart dat de gehanteerde opdeling tussen economie en cultuur louter toevallig is en men niet mag stellen dat hij de problematiek vooral economisch benadert omdat hij minister bevoegd voor Economie en Media is.

De minister verklaart dat hij opteert voor een beheersovereenkomst met de raad van bestuur van

het nieuw op te richten filmfonds. Voor dit fonds wordt gedacht aan een VZW-structuur die de middelen zal beheren – de middelen worden opgetrokken tot 420 miljoen frank. In deze beheersovereenkomst moeten heel precieze doelstellingen en criteria van subsidiëring worden geformuleerd.

De minister verklaart dat de regering blijft opteren voor diversiteit in het filmgebeuren. De overheid mag geen bepaald genre vooropstellen. Dat gebeurt wel in bepaalde landen : het Deense genre is daarvan een voorbeeld. De Vlaamse regering kiest niet voor die optie. De filmmakers zelf pleiten vanzelfsprekend voor de grootst mogelijke vrijheid. Vandaar dat de regering geopteerd heeft voor diversiteit als uitgangspunt.

Op de vraag van de heer Jos Stassen welke definitie van film de minister hanteert, repliceert deze dat hij zich houdt aan de bestaande definitie van het decreet die reeds zeer ruim is.

De minister is van oordeel dat er moet nagedacht worden over een aantal meetbare instrumenten die kunnen gehanteerd worden als criteria in de beheersovereenkomst om de taakstelling en de subsidiëring te regelen. De finaliteit van een langspeelfilm is iets totaal anders dan deze van een kortfilm. Zo zijn de kijkcijfers voor een kortfilm niet relevant, voor een langspeelfilm zijn die wellicht wel belangrijk. De minister is trouwens van oordeel dat in de beheersovereenkomst zeker maatstaven i.v.m. de bereikbaarheid van een publiek moeten vastgelegd worden.

De culturele invalshoek is belangrijk maar de definitie van cultuur ligt niet voor de hand. Deze discussie komt ook aan bod bij de VRT. De minister hoort dat sommige leden verwijzen naar het programma "Ziggurat" dat geëindigd is met 15.000 kijkers. Moet men openbare middelen hanteren voor een programma met dergelijk bereik ?

De minister is van oordeel dat er in de beheersovereenkomst bepaalde klemtonen zullen moeten worden gelegd en dat er meetbare criteria zullen moeten worden gehanteerd.

Minister Eric Van Rompuy benadrukt dat overheidssubsidiëring voor bepaalde films noodzakelijk zal blijken, niet alleen voor de vorming. Dat is het hefboomproject dat maakt of projecten al dan niet kans op slagen hebben. Daarover bestaat volgens de minister geen discussie. De overheid heeft ook als taak de film te betoelagen. Van de 420 miljoen frank zullen er een 70 tot 80 miljoen frank gebruikt worden voor festivals en ondersteuning. Voor de

productie kan dan 350 miljoen frank worden aangewend. Dit bedrag moet nog toenemen. De minister verwacht een inhaalbeweging zoals dat het geval was bij de podiumkunsten. Meer middelen toekennen vergt echter structuren. Een herfinanciering van de VRT kwam er slechts nadat er een bepaald kader werd gecreëerd. Iets gelijkaardigs moet er voor de film gebeuren.

Hij waarschuwt ervoor dat men zich moet hoeden voor al te grote verwachtingen naar externe financieringsbronnen. Het finale doel van de minister met dat filmfonds is dat er een filmmanager komt, die kan optreden als aanspreekpunt zodat het toekomstig filminstituut ook met succes kan aankloppen bij privé-financiers. De VRT kan men niet opzadelen met de taakstelling om maximaal te financieren in de film. Er kan wel aan de VRT worden gevraagd dat ze iets meer doet dan dat nu gebeurt, maar het is fout de VRT te beschouwen als een nieuwe hefboom voor de film.

De minister pleit voor een financiering met privé-kapitaal. De overheid kan daartoe wel bijdragen via een risico-garantiesysteem zoals dat ook in de economische sector functioneert. De moeilijkheid daarbij is dat in de filmsector veelal projectmatig wordt gewerkt, terwijl de garantieregeling geldt voor bedrijven die in continu verband werken. Men kan dit eventueel oplossen door te werken via de productiehuizen. De vraag hierbij is of er moet geïnvesteerd worden in productiehuizen zodat deze ook levensvatbaarder worden. Nu leven ze soms van project tot project. De minister concludeert dat deze problematiek nog eens ernstig moet onderzocht worden.

Minister Eric Van Rompuy is van oordeel dat de discussie moet worden gevoerd of het ontwerp van decreet over de film zich kan beperken tot een kaderdecreet dat later door de beheersovereenkomst kan ingevuld worden, waardoor er ook een grote autonomie aan het management wordt gegeven. Of moet er zoals het ingediende voorstel van decreet van de heer Jos Stassen voorziet, een uitgewerkt voorstel worden voorgelegd aan het parlement? De minister vraagt zich af of men tot deze graad van detaillering moet gaan. Hij is verheugd dat deze commissie de thematiek zeer nuchter benadert. Hij stelt wel dat uiteindelijk de discussie omtrent centen draait. De filmmakers vragen in eerste instantie middelen, maar daarnaast benadrukken ze dat ze geen bemoeienis dulden vanwege de overheid: ze willen geen enkele verplichting opgelegd krijgen.

De minister benadrukt dat de overheid via een zelfstandig fonds en een beheersovereenkomst toch een aantal taken moet kunnen meegeven. Hij gelooft zeer sterk in een filmmanager die zal fungeren als aanspreekpunt. Er is inderdaad meer nodig: een visualisering van het filmbeleid die zal leiden tot een dynamiek met een filmmanager, een autonoom fonds en een betere toewijzing van de middelen. Het zal vooral zaak zijn te zorgen dat de privé-sector over de brug komt. De uitdaging bestaat erin dat de sector zijn onmacht, die geventileerd wordt in de pers – o.m. de vrije tribune van Robbe De Hert in De Standaard –, overwint en terug vertrouwen inboezemt zodat de privé-sector interesse zal betonen voor de filmsector.

De minister verklaart dat hij niet op alle opmerkingen van de leden zal ingaan, maar ze beschouwt als nuttige suggesties naar het beleid. Op basis van de bespreking in commissie bereidt de regering een ontwerp van decreet voor – er zal ook geput worden uit het voorstel van de heer Jos Stassen. De minister hoopt begin 1999 dit ontwerp van decreet te kunnen neerleggen. Hij zou graag nog tijdens deze legislatuur de basis leggen van het nieuwe filmbeleid.

IV. REPLIEK VAN DE LEDEN

De heer André Denys merkt op dat de techniek, met een autonoom fonds dat met een beheerscontract zal werken, die de minister wil toepassen op de filmsector, in het verleden reeds tweemaal werd gehanteerd. Die techniek is bij de VRT gehanteerd en ook minder succesvol in het KS-dossier met manager Tyl Ghyselinck. De minister repliceert dat het lijstje onvolledig is: hij verwijst naar Gimv, Gimvindus, ...

De heer André Denys verduidelijkt dat het hem te doen is om dossiers waar de overheid een manager aanstelt die een bepaald bedrag ter beschikking krijgt. Voor de filmsector gaat het om een bedrag van 420 miljoen dat de overheid aan een manager ter beschikking stelt, gekoppeld aan een beheerscontract.

Bij de VRT is die operatie geslaagd. Bij de KS niet, omdat men met een verscheidenheid aan projecten zat: er was een doelstelling om werkgelegenheid te creëren. De minister repliceert dat deze dossiers niet te vergelijken zijn.

De basisstelling van de heer André Denys is dat een constructie met een autonoom fonds, een be-

heerscontract met een manager, geen enkele waarborg op slagen inhoudt. Meer zelfs, hij heeft er problemen mee dat het beleid wordt gegeven aan een structuur die moeilijk controleerbaar is. Voor de VRT vormde dat geen probleem, maar hij vreest dat het filmbeleid bij verzelfstandiging een eigen leven gaat leiden. Hetzelfde lid heeft zijn twijfels of het filmbeleid voldoende kan omschreven worden in meetbare maatstaven en doelstellingen. Op welke wijze gaat men doelstellingen die moeilijk kwantificeerbaar zijn, beoordelen ? Het is in die optiek zeer belangrijk hoe deze doelstellingen gaan omschreven worden.

De heer André Denys is het wel eens met de opmerking van de minister dat er keuzes moeten gemaakt worden qua genre, terwijl de heer Tuur Van Wallendael vooral pleitte voor diversiteit. De heer Tuur Van Wallendael ontkent dat er tegenstrijd is tussen wat hij en de minister verdedigen. Via het element van de beheersovereenkomst kan men voor een bepaalde periode – bv. duurtijd van vijf jaar – prioriteit geven of het accent leggen op een bepaald genre van film. Het ene sluit het andere niet uit. Alle genres komen aan bod, maar men kan accenten leggen voor bepaalde periodes.

De heer Jos Stassen verklaart dat hij voor een groot stuk tevreden is met het antwoord van de minister. Hij is verheugd dat de minister de nodige aandacht zal besteden aan zijn ingediende voorstel van decreet over het filmbeleid. De discussie over hoever een decreet moet gaan – kaderdecreet of vrij uitgewerkt decreet – moet zeker gevoerd worden.

De verslaggever,

Carl DECALUWE

De voorzitter,

Marijke DILLEN

HOORZITTING VAN 23 NOVEMBER 1998

**HOORZITTING VAN 23 NOVEMBER 1998
OVER HET BELEIDSPLAN FILM IN VLAANDEREN,
INGEDIEND DOOR DE HEER ERIC VAN ROMPUY,
VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, KMO,
LANDBOUW EN MEDIA, MET :**

- de heer Stijn Coninx, vertegenwoordiger Vlaams Filminstituut (VFI) ;
- de heer Dirk Impens, woordvoerder Vlaamse Filmproducenten Bond (VFB) ;
- de heer Mario Verstraete, voorzitter Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie (VAS) ;
- de heer Marnix Verduyn, departementshoofd Hogeschool voor Audiovisuele Communicatie (RITS).

De voorzitter : We bespreken vandaag het Beleidsplan Film in Vlaanderen, ingediend door minister Eric Van Rompuy.

De heer Stijn Coninx, vertegenwoordiger Vlaams Filminstituut (VFI) : Het VFI is ontstaan in de euforie van het succes van de film Daens. Het initiatief ging uit van filmmakers en van personeel van de administratie. Samen willen we een constructieve basis leggen voor de Vlaamse film. Onze doelstellingen zijn in de loop van de tijd niet veranderd.

Het standpunt dat ik zal uiteenzetten kwam tot stand op basis van de schriftelijke reacties die we ontvingen na het rondsturen van het beleidsplan en na gesprekken met actoren uit de sector. Ik zal enkel uitweiden over de punten die relevant zijn voor het decreetgevend werk.

Het VFI steunt het voorstel tot oprichting van een Vlaams Filmfonds met aan het hoofd een filmmanager, bijgestaan door commissies die deelsectoren vertegenwoordigen. Het fonds kan werken op basis van een beheersovereenkomst. Het VFI moet zoveel mogelijk ruimte krijgen voor de invulling van het beleid. Sommige voorstellen van het beleidsplan zijn niet grondig overwogen of vanuit een te eenzijdige visie geformuleerd. De meeste concrete voorstellen zouden daarom uit het beleidsplan moeten worden geweerd, bijvoorbeeld de voorstellen om voor de subsidiëring een competitie-element in te voeren, het idee om de korte film exclusief door de Nationale Loterij te laten subsidiëren, de beperkingen van de productiepremies en de toekenning van scenariopremies uitsluitend aan producenten. Vooral dit laatste punt ligt bij sommigen erg gevoelig.

Voor de aanstelling van de filmmanager moet een beroep worden gedaan op een openbare en democratische selectieprocedure. Het profiel van de manager moet duidelijk omschreven worden. Het mag niet alleen een manager in de economische betekenis van het woord zijn.

De dotatie voor de werking van het Filmfonds moet een efficiënte werking garanderen. De voorgestelde 20 miljoen frank lijkt volkomen uit de lucht gegrepen. Niet alles wat nu bestaat functioneert slecht : wat zal er gebeuren met de infrastructuur en diensten die met film bezig zijn en momenteel goed functioneren ? De uiteindelijke dotatie moet gebaseerd worden op een organisatieplan en een begroting. De relaties met de bestaande en de functionerende structuren binnen de diverse administraties moeten duidelijk omschreven worden.

De staat en de Vlaamse regering kunnen naar het voorbeeld van andere Europese landen en regio's de verplichting opleggen aan zenders en kabelmaatschappijen en aan de Nationale Loterij om te investeren in de filmindustrie. De Vlaamse regering kan uiteraard geen verplichting opleggen aan de Nationale Loterij, maar wel aan de zenders. Zonder een engagement van de Vlaamse overheid kan zelfs de beste filmmanager niets bereiken.

Het VFI gaat ermee akkoord dat de zelfstandigheid en het beheerscontract een resultaatsverbintenis inhouden. Deze resultaatsverbintenis moet evenwel beschouwd worden voor de sector in zijn geheel en niet voor elke productie afzonderlijk. Zo zal de Vlaamse film ook niet van de grond komen zonder een dialoog met de VRT. Op dit ogenblik is de discussie echter uitgesloten wegens het beheerscontract. Dat is trouwens de reden waarom het aantal films en de kwaliteit ervan naar beneden gingen. Het resultaat kan zowel kwantitatief als kwalitatief zijn. In het eerste geval gaat het om het aantal toeschouwers, in het tweede geval om zaken als de appreciatie, de prijzen of het aantal toeschouwers. Een eventuele televisie-uitzending of een videorelease, maar ook minder kwantificeerbare resultaten moeten in de evaluatie in rekening gebracht worden.

Het VFI verwacht dat de Vlaamse overheid verregaande maatregelen neemt om risicokapitaal aan te trekken. We denken aan zaken zoals fiscale maatregelen, een tax shelter of een waarborgfonds. Indien sommige dossiers een federale aangelegenheid zijn, kan de Vlaamse overheid toch steun verlenen. Ook op dit terrein kan zelfs de beste filmmanager niets bereiken zonder engagement van de

Vlaamse regering. De detaxatie is van levensbelang voor het behoud van de Vlaamse langspeelfilm. Specialisten van de kant van de producenten zijn beter geplaatst om daarover te spreken dan ik. Er bestaan misschien misbruiken. De bestaande detaxatieregels zouden voor bepaalde disciplines herbekeken moeten worden. De meeste films halen immers nooit de vooropgestelde aantallen toeschouwers. Alleen in een gunstig klimaat zal de sector privé-kapitaal kunnen aantrekken.

Uit overleg met de collega's in de distributie- en de exploitatiesector is gebleken dat zij geen heil zien in subsidiëring van hun activiteiten. Daarom moet de Vlaamse overheid zich engageren in de ondersteuning van het alternatieve distributiecircuit zoals culturele centra, clubs en verenigingen. Er is alleen een oplossing mogelijk wanneer voor elke soort producten de lijn van idee tot distributie wordt bekeken. Zo is de Kinopolisgroep het exploitatiekanaal voor langspeelfilms. Voor kunstvideo's en documentaires zijn er andere kanalen.

Om de normen in het proces van idee tot voorstelling te kunnen begrijpen, is het noodzakelijk de verscheidenheid te erkennen in de producties en in de producten. Daarom moet de discussie over het cultureel aspect ten gronde worden gevoerd. We vragen ons ook af of het experimentele binnen de audiovisuele kunst, bijvoorbeeld de videokunst, niet eerder onder de bevoegdheid van de minister van Cultuur valt.

De verzelfstandiging van het Fonds Film in Vlaanderen kan een nieuwe start betekenen voor de Vlaamse film en audiovisuele kunst. Het vernieuwde beleid is echter een lege doos indien de televisieomroepen, de kabelmaatschappijen en de Nationale Loterij niet verplicht zijn de Vlaamse film te ondersteunen en indien de Vlaamse regering zich niet engageert tot fiscale en andere economische steunmaatregelen.

Het VFI wil er alles aan doen om het vertrouwen binnen de sector en binnen de overheid te bevorderen om een nieuw beleid op die manier een optimale kans te geven.

Ik wil hier nog even verwijzen naar de tekst die Jos Stassen heeft uitgewerkt en voorgelegd aan de collega's van het VFI. Daarover zijn er al constructieve gesprekken geweest. Daarop kan in een volgende vergadering eventueel teruggekomen worden. Er moet vertrouwen zijn tussen de filmmakers in brede zin en de andere partners. In bepaalde landen bereikt men met dezelfde middelen betere resultaten.

De heer Dirk Impens, woordvoerder Vlaamse Filmproducenten Bond (VFB) : De VFB is blij met de uitnodiging voor deze hoorzitting, omdat hiermee erkend wordt dat er problemen bestaan in onze sector. Wij appreciëren de analyse die de minister en zijn medewerkers maken in het beleidsplan Film in Vlaanderen. Het is evenwel jammer dat de grondigheid en de scherpzinnigheid waarmee de problemen worden benaderd, afwezig blijven als het op de oplossingen aankomt. Wij treden de analyse volledig bij, maar een en ander staat of valt met de vraag of het zelfstandige fonds, de manager en de resultaatverbintenis er ook werkelijk zullen komen.

De tekst van het beleidsplan vertoont immers een hiaat voor wat betreft de financiering van de Vlaamse filmproductie. Dit is nochtans hét probleem waarmee de sector in 1998 wordt geconfronteerd. Voor de productie van de Daensfilm van Stijn Coninx kon ik destijds te rade gaan bij meerdere loketten : naast de Vlaamse Gemeenschap zelf, investeerde de BRTN 23 miljoen frank, de Nationale Loterij 10 miljoen frank, het met de KB gelieerde Investco 15 miljoen frank en de Communauté française 12 miljoen frank. Ten slotte was er ook nog het gunstige ASLK-systeem. Voor de film Licht, die vijf jaar later werd geproduceerd, bleef van dit alles niets meer over. Er bestaat vandaag, uitzonderingen niet te na gesproken, geen privé-financiering van Vlaamse filmproducties meer. De redelijke financiering hiervan is dan ook gewoonweg onmogelijk geworden. Er kunnen nog enkel low- of zelfs no-budget films worden gedraaid. Wat gaan we doen met de afgestudeerden die onze vijf filmscholen elk jaar weer afleveren ? De enige mogelijke ervaring die voor hen overblijft, is de onbetaalde medewerking.

Het kader dat geschapen wordt in het ontwerp is op zich goed, maar het blijft onduidelijk of de manager ook werkelijk nieuwe bronnen zal kunnen aanboren of oude heropenen. Nochtans heeft de ervaring met de verzelfstandiging van de BRTN naar de VRT geleerd dat het hele opzet een goede financiering veronderstelde. Naast de enveloppe van 8 miljard frank, diende een wettelijk kader voor externe financiering gecreëerd te worden. Dit is evenzeer nodig ten aanzien van de filmsector. Wij pleiten ervoor dat men deze historische kans zou grijpen en geen half werk aflevert. Het is overigens onvermijdelijk de VRT hierin te betrekken : in al onze buurlanden hebben de openbare omroepen verplichtingen ten aanzien van de eigen filmsector.

De heer Mario Verstraete, voorzitter Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie (VAS) : Ook de VAS

wil de filmsector vooruit helpen. Het is een goede zaak dat dit beleidsplan bestaat. De benadering van de sector die erin naar voren komt, is echter – en dat is jammer – te mercantiel. Men vergeet dat deze sector veel moeilijker te kwantificeren is dan televisie bijvoorbeeld. Als men deze benadering aanhoudt, zal de Vlaamse filmproductie in de toekomst beperkt blijven tot films van het type "Max" of "Oesje". Een productie met een budget van 65 miljoen frank heeft bij een overheidssubsidie van 25 miljoen frank toch nog 400.000 toeschouwers nodig om rendabel te zijn. Alleen de genoemde films halen dit, uitzonderingen als "Daens" niet te na gesproken. Men kan zich overigens afvragen of zelfs de laatstgenoemde productie vandaag nog een kans zou maken. Succes is immers nooit voorstelbaar en nooit gegarandeerd herhaalbaar.

Wij zijn het ermee eens dat men de investering van gemeenschapsgeld moeilijk kan verantwoorden als een film slechts 6.000 tot 7.000 toeschouwers haalt. Dit neemt echter niet weg dat overal ter wereld, met uitzondering van India en de Verenigde Staten, de filmsector ondersteund wordt door overheidssubsidies. Geïsoleerde successen als de Britse films "The Full Monty" en "Trainspotting" zijn tevens uitzonderingen en deze genoten overigens het voordeel van de Engelse taal en een vernuftig geconcipeerde soundtrack. Voorts mag men niet vergeten dat deze enkele successen geflankeerd worden door tientallen flops van dezelfde nationale filmsectoren. De conclusie moet luiden dat het verkeer is aan de Vlaamse filmproducenten eisen op te leggen waaraan men elders evenmin voldoet.

De VAS pleit voor een tweesporenbeleid. Film is in essentie een cultuurproduct, net als bijvoorbeeld opera of beeldende kunsten, en moet dus opnieuw onder Cultuur ressorteren. Overheidssubsidies moeten als verloren beschouwd worden. Overigens moeten producties niet volledig door de Vlaamse overheid worden gefinancierd. Daarnaast zijn er echter ook duidelijk commercieel gerichte films, en die producten horen thuis bij Economie : de overheid treedt in dat geval op als belangrijkste risicofinancierder en rijft ook een deel van de winst binnen. We pleiten voor een eenmalige investering om een consultancy bureau waterdichte contracten met de producenten te laten opstellen.

Volgens de VAS is de rol van de omroepen onderbelicht. Aan VTM en VRT moeten, naar buitenlands voorbeeld, quota worden opgelegd. Positief zijn dan weer de verhoogde subsidies. Dat alle projecten uit een bepaald genre op een geregeld tijdstip samen beoordeeld worden, kan onze goedkeuring wegdragen.

Wat de structuur betreft, pleit de VAS voor een volledige verzelfstandiging van het Fonds, dat in 1993 bij programmadecreet werd opgericht, zonder dat het ooit volwaardig uitgebouwd werd. Dit fonds moet een volledig filmbeleid kunnen voeren : ook promotie en filmfestivals moeten onder zijn bevoegdheid ressorteren. Anderzijds moet men van een zelfstandig fonds ook weer geen mirakels verwachten, zeker niet op financieel vlak. Een en ander kan wel tot een administratieve vereenvoudiging leiden.

De Adviescommissie heeft er geen bezwaar tegen om ook mensen uit de sector op te nemen, op voorwaarde dat er binnen de sector een akkoord kan gevonden worden over de kandidaten en dat diegenen die in de raad van bestuur zetelen, voor de duur van hun mandaat geen eigen projecten indienen. Het Fonds moet ook de Europese kanalen bespelen, wat tot nu toe in Vlaanderen onvoldoende is gebeurd.

De VAS ziet geen pedagogisch bezwaar tegen één degelijke filmschool : Vlaanderen heeft onvoldoende bekwame mensen om 4 of 5 filmscholen te bestaffen. Om aan te sluiten op de werking van deze school pleitten sommige commissieleden voor de oprichting van een atelier ; andere zagen daar geen heil in.

Beperking van scenariopremies zien we niet zitten. Een productie die door de overheid gefinancierd wordt, zou automatisch moeten kunnen genieten van medesponsoring door de Nationale Loterij. We juichen de aandacht voor nieuwe technologieën toe, maar kunnen het gebruik daarvan niet zelf financieren. Het eerste concrete en zeer positieve resultaat van het beleidsplan is de bijkomende overheidsinjectie van 100 miljoen frank ; die was meer dan nodig.

De VAS is bereid mee te werken aan alle initiatieven die de film in Vlaanderen vooruit helpen.

De heer Jos Stassen : De heer Verstraete had het over een tweesporenbeleid. Waarom moet de overheid de film ondersteunen : om de sector in leven te houden of wegens de culturele waarde van een aantal audiovisuele producties ?

Buiten het Filmfonds bestaat haast niets meer. In welke mate moet de detaxatie bijgestuurd worden, om te verhinderen dat de moeilijker genres, wat subsidies betreft, helemaal uit de boot vallen ?

In de Franse Gemeenschap leveren de kabelmaatschappijen een verplichte bijdrage aan de financiering van het Fonds. Wat denkt u hiervan ?

Kan er overwogen worden om ook op de verkoop van bioscooptickets een bijdrage te heffen, waarmee het Vlaams Fonds kan gespijsd worden ?

– *De heer Tuur Van Wallendael treedt als voorzitter op.*

Wat bedoelt u met een resultaatsverbintenis per sector ? Betekent het dat een bepaalde sector per jaar minstens een bepaald aantal films moet maken die een welbepaald aantal kijkers moeten halen ?

Is het zinvol om in de beheersovereenkomst met quota te werken per genre ?

De heer Hugo Van Rompaey : De heer Coninx heeft opgemerkt dat het fonds geen reddende engel is : sommige zaken werken nu al goed. Kan de heer Coninx aangeven wat nu al goed functioneert ? Het opdrogen van de budgetten is een fenomeen dat zich ook in andere sectoren voordoet, bijvoorbeeld in de sport. Pleit de heer Impens voor mecenaat zonder meer, of denkt hij ook in een meer economische richting ? Hoe kunnen we risicokapitaal aantrekken ?

De heer Verstraete pleit voor bijkomende subsidies van kwetsbare genres. Is dit realistisch ? Zijn alle genres niet kwetsbaar in deze sector ? Kan men een voorkeur uitspreken voor bepaalde genres ?

De Europese markt wordt stilaan geliberaliseerd. Kan men nog langer de weg van de subsidiëring blijven volgen ? De subsidiëring gaat in tegen de vrijmaking van de Europese markt.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Er wordt volop gediscussieerd over het culturele aspect van de film. We zijn niet gebaat met het tweesporenbeleid dat de heer Impens voorstelt : het onderscheid tussen economisch rendabele en andere regisseurs heeft geen zin en doet de individuele regisseurs onrecht aan. Het probleem is wel dat sommige kunstenaars door de sector film naar beeldende kunsten worden verwezen en van daar terug naar film. Zou het niet de voorkeur verdienen binnen het beleidsdomein film een aparte sector audiovisuele kunsten onder te brengen om aan te geven dat film wel degelijk een cultureel aspect heeft ?

De heer Carl Decaluwé : De sprekers hebben het niet gehad over de Europese mediaprogramma's. Ik neem aan dat het niet gemakkelijk is om aan de

Europese criteria te voldoen. Werd er echter al ernstig nagedacht over de mogelijkheden die op Europees niveau voorhanden zijn ? De Vlaamse regering kan in dit verband een belangrijke rol spelen. Het is al te gemakkelijk om te zeggen dat de Nederlandstalige film minder aan bod komt gezien het taalprobleem : het Deense taalgebied is nog kleiner, maar Denemarken doet het op dit vlak lang niet slecht.

In het Vlaams Parlement werd een resolutie ingediend waarin gepleit werd voor een rollend fonds. Wat is het standpunt van de sprekers ?

De documenten die ons ter beschikking werden gesteld en de stukken die in de pers verschenen, waren negatiever dan wat de sprekers vandaag naar voren hebben gebracht. Sommigen lazen meer in het beleidsplan dan erin staat. Kleine producties met weinig kijkers zullen niet noodzakelijk uit de boot vallen, omdat de eisen inzake kijkers afhankelijk zijn van het soort producties.

Hoe zien de sprekers de rol van de VRT ? Ik heb de indruk dat de heer De Graeve wel wat wil doen voor de sector. Persoonlijk ben ik ook van mening dat we beter niet terugkeren naar de situatie van vroeger, maar de VRT kan de filmsector niet helemaal in de kou laten staan.

De heer Tuur Van Wallendael : Ziet u de VRT enkel als leverancier van geld ? In dat geval moet het mogelijk zijn om andere bronnen aan te boren. De VRT moet daarmee dan niet meer worden lastig gevallen. De 100 miljoen frank die voor de sector bijkomend werd uitgetrokken, is niet niks.

Minister Eric Van Rompuy : Die 100 miljoen frank extra komt er in elk geval, of er nu een nieuw decreet komt of niet. De volgende regering zou moeten proberen er nog eens 100 miljoen frank bij te doen.

De heer Tuur Van Wallendael : Wat is er precies veranderd ten opzichte van vijf jaar geleden ? Waarom kon u toen wel geld vinden en nu niet meer ?

De heer Mario Verstraete : We zijn blij met de extra middelen. De bedoeling van het tweesporenbeleid is niet om de rendabele regisseurs in een hoekje te duwen, of om te verhinderen dat films commercieel zouden zijn. We worden nu echter voor de keuze gesteld om een verlieslatende productie te maken, of een film met bekende komieken in de hoofdrol. Op "Daens" na is dit in Vlaanderen immers het enige soort films dat eco-

nomisch rendabel is. Filmbeleid moet daarom terug naar cultuur worden gebracht. Opera hoeft toch ook niet rendabel te zijn ?

Nu zitten we in een dubbelzinnige situatie. Daardoor moeten we bepaalde zaken financieren die we niet goed vinden, ook niet binnen de wetten van het genre. Zo hebben we voor "Oesje" een apart terugbetalingssysteem gehanteerd, om de werkgelegenheid in de sector te vrijwaren. We moeten echter beseffen dat ook commerciële films niet kunnen gerealiseerd worden zonder overheids-subsidies. Met een tweesporenbeleid bedoelen we dat de normale subsidiëring moet blijven bestaan, maar dat de commerciële films omwille van de werkgelegenheid mee gefinancierd moeten worden door de Vlaamse economische overheid. We zien geen tegenstelling tussen beide. Het is ook niet onze bedoeling de regisseurs bij een van beide groepen in te delen.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Dat betekent dus dat ze samen deel uitmaken van een totaal filmbeleid.

De heer Mario Verstraete : Zo zien we dat. We hebben ook de indruk dat Vlaanderen ondervetegenwoordigd is binnen de Europese projecten van het Media-2-programma. De leiding van deze projecten door de verantwoordelijke ambtenaar van de Vlaamse Gemeenschap laat te wensen over.

De heer Dirk Impens : Ik heb de indruk dat er verschillende vragen zijn over de financiering. Ik heb in mijn uiteenzetting daarop het accent gelegd. Toch beseffen we dat er reeds vele inspanningen gedaan zijn. We juichen het toe dat er voor volgend jaar een substantiële verhoging van de middelen gepland is. We weten dat er geen mirakeloplossingen bestaan. Of het nu gaat om eerder culturele of eerder economische projecten, de kosten moeten betaald worden. Toch willen we wijzen op een lacune in het beleidsplan : er wordt geen algemeen wet- telijk kader gecreëerd. Wij menen dat er een algemeen plan moet uitgewerkt worden. Men zou zich eerst afvragen hoeveel geld er nodig is voor een redelijke productie van Vlaamse films en dan op zoek gaan naar het geld. Ik denk dat daarvoor een miljard frank nodig is. In Nederland bestaat er bijvoorbeeld een COBO-fonds, dat gefinancierd wordt door de abonnees van kabelmaatschappijen en betaalzenders en beheerd door de omroepen. Waarom bestaat dat bij ons niet ? Het heeft trouwens bestaan.

De heer Mario Verstraete : In het tijdperk Ceuleers kwam tweederde van de bijdrage van de kabelmaatschappijen terecht bij een reservefonds en

een derde bij het coproductiefonds. In het laatste jaar van Ceuleers ging het om een algemeen reservefonds.

De heer Dirk Impens : Waarom kan dat niet opnieuw opgestart worden ? De Vlaamse overheid zou de betaalzenders bepaalde verplichtingen kunnen opleggen. In het begin van het bestaan van Filmnet werd er geïnvesteerd in Vlaamse films. Er werd ook gepraat over investeringen in de Vlaamse audiovisuele sector in ruil voor het voetbalcontract van Canal Plus. Daarvan is er niets gekomen.

De detaxatie blijft voor velen een steen des aanstoots. Men stelt zich de vraag of men zo de rijken niet nog rijker maakt. We mogen ons echter niet blind staren op de enkele films die het commercieel zeer goed doen. Dat zijn immers de uitzonderingen. Voor veel andere films is detaxatie levensnoodzakelijk. Sommige producties kunnen alleen met particuliere financiering tot stand komen. Dat beetje detaxatie bood de mogelijkheid om de financiers die het risico hadden genomen, te vergoeden. De detaxatie is de enige zekerheid die we nog hebben, naast de klassieke subsidies.

De heer Jos Stassen : Over de detaxatie zijn er vooral twee extreme standpunten te horen : men wil de detaxatie afschaffen of men wil ze behouden. Ik meen dat ook een meer complex systeem mogelijk is : men kan het bedrag van de detaxatie hoger maken naarmate de opbrengst lager is. Dit neemt niet weg dat een filmmaker beloond moet worden als de mensen naar zijn film gaan kijken.

De heer Dirk Impens : Dit gebeurt ook in de praktijk. Vijf jaar geleden sloeg de detaxatie op de hele opbrengst. Intussen werden er bepaalde mechanismen ingevoerd waardoor het bedrag van de detaxatie beperkt wordt tot de inbreng van de particuliere financiers. Zelfs de lonen die als participatie worden ingebracht, worden niet meer in aanmerking genomen om het maximum bedrag voor de detaxatie te bepalen. Het systeem is nu al voor een gedeelte afgebouwd. Nog verder afbouwen staat gelijk met de afschaffing van het systeem.

Men moet nadenken over een heel gamma van maatregelen. In Frankrijk heeft men bijvoorbeeld een soort boete op het vertonen van Amerikaanse films in de Franse zalen. Er is geen alleenzaligmakende oplossing. Alleen vele maatregelen samen zullen de filmsector kunnen financieren.

De heer Carl Decaluwé : Wie komt de eventuele afbouw van de detaxatie ten goede ?

De heer Dirk Impens : De Vlaamse schatkist.

De heer Walter Aertsens, adviseur media van minister Van Rompuy : Het Fonds financiert op twee manieren : door middel van detaxatie of door middel van subsidiëring. Wat aan de ene kant wegvalt, komt vrij voor de andere kant.

De heer Dirk Impens : Men moet zich in de eerste plaats bewust zijn van het specifieke karakter van de filmsector. Cultuur en economie komen hier samen. Als producenten wensen we ook niet te leven in een sector die volledig afhankelijk is van mecenaat of subsidies. De opbrengst van een productie valt hoe dan ook nooit te voorspellen. Er moet een hele reeks van maatregelen komen. Het volstaat daarom niet de procedures efficiënter te maken. Dat lost het fundamentele probleem van de financiering niet op.

Mevrouw Mieke Van Hecke : U vraagt dus om een verbetering van de omgevingsfactoren die risicokapitaal kunnen aantrekken ?

De heer Dirk Impens : Inderdaad. Er zijn verschillende mogelijkheden. Elke film is telkens weer een prototype, wat overigens niet uitsluit dat men de efficiëntie van het systeem in het algemeen tracht te verhogen.

De heer Carl Decaluwé : Het idee om de betaal-omroepen of de kabelmaatschappijen geld te laten storten in het fonds en dat decretaal vast te leggen, kan men toch niet omschrijven als : het betrekken van de privé-sector. Ook het voortdurende beroep op het waarborgfonds is toch opnieuw een vorm van overheidsondersteuning ? Het wordt tijd dat men zich de fundamentele vraag gaat stellen waarom de bedrijven, zoals de banksector, hebben afgehaakt inzake financiering van filmproducties.

De heer Dirk Impens : Wij kunnen dat alleen maar vaststellen : het is een feit. Wel wil ik erkennen dat de filmsector met een vertrouwensprobleem te kampen heeft. Het is onze verantwoordelijkheid dat op te lossen. Het is aan ons opnieuw het publiek in de zalen te krijgen. Dat is evenwel onmogelijk als er niet eerst producties gerealiseerd worden. En daarvoor is geld nodig. Omdat de financieringscrisis vandaag zo groot is, zijn er met het oog hierop ingrijpende regulerende maatregelen nodig. Het enige alternatief is de Vlaamse filmproductie stop te zetten.

De heer Stijn Coninx : Waarom subsidiëren ? Om de eigen cultuur, de eigen verhalen met een eigen

visie en op een eigentijdse manier te kunnen bewaren en verspreiden.

Het is van wezenlijk belang dat men inzielt dat er binnen de audiovisuele sector een groot onderscheid bestaat tussen het domein dat aansluit bij de beeldende kunsten en het domein dat gericht is op nuchtere bedrijfscommunicatie. Deze opdeling vindt men ook terug in de filmscholen : de ene stellen de C van Cultuur voorop, de andere is het veel meer om efficiëntie en vakmanschap te doen. Film alleen benaderen als product, reduceert een en ander tot een zuiver economisch-kwantitatieve benadering, waardoor de C dreigt te verdwijnen. Ik ben dan ook bezorgd met betrekking tot de manager die men wil aanstellen.

Detaxatie valt moeilijk in het algemeen te beoordelen : de situatie verschilt van film tot film. Het is niet toevallig dat voor elke productie telkens weer een of andere BVBA uit de grond wordt gestampt. Geen twee situaties zijn dezelfde. Zo garandeert een succesvolle film als "Four Weddings and a Funeral" bijvoorbeeld niet dat de opbrengst ten goede komt aan de makers. Die film heeft officieel zelfs geen winst gemaakt. Als het succes tegenvalt kan detaxatie voor de particuliere investeerders het genomen risico compenseren. Anderzijds heb ikzelf voor de productie "Coco Flanel" niet eens subsidies aangevraagd omdat het op zich onvoorspelbare succes van "Hector" gezorgd had voor een verzekerde financiering door particuliere investeerders.

De VRT heeft een belangrijke rol te spelen. Hierover moet een debat worden geopend. Hoe kan men jonge filmmakers immers beter een kans geven, dan hen vijftig minuten durende tv-films te laten maken, op pellicule of op beeldband ? Zo is een systeem mogelijk waarbij de omroep en particuliere investeerders het risico van een productie delen en als de filmische kwaliteit hoog genoeg is, kan de productie in het bioscoopcircuit terecht. De Duitse televisie, de BBC en de RTBF staan hiervoor open. In dit verband dient ook een wettelijk kader gecreëerd te worden voor het storten van een deel van het kabelgeld in een fonds, waarmee coproducties met de omroepen kunnen gefinancierd worden.

Als een resultaatsverbintenis uitsluitend gebaseerd is op de kijkcijferscore, kunnen films als "Rosie" niet meer gemaakt worden : het is niet omdat deze film algemeen positief gewaardeerd wordt, dat zijn commercieel succes gegarandeerd is. Producties die commercieel meer kans hebben, moeten goed gemaakt worden. Daar draait de resultaatsverbinte-

nis om. Binnen de filmproductie bestaan er nu eenmaal verschillende niveaus : het resultaat van een documentaire, kortfilm of kunstvideo moet anders omschreven worden dan dat van een commerciële film.

Geen enkel beleid kan het zonder een commissie stellen ; ook in de filmschool en bij de selectie van scenario's moeten keuzes gemaakt worden. Op dit ogenblik is de communicatie tussen filmmakers, leden van de VAS, administratie en opvolging echter gebaseerd op misverstanden en wantrouwen en verloopt die allesbehalve constructief, met tijd- en geldverlies tot gevolg. Om hieraan te verhelpen moet een nieuw orgaan geïnstalleerd worden, bemand door mensen die het vertrouwen van de verschillende betrokken richtingen genieten.

Als film enkel nog gesubsidieerd wordt om de sector draaiend te houden, is er nog weinig hoop voor de meesten die in deze sector proberen te overleven – ook niet voor de producenten die met hun investering soms enorme risico's nemen. Sommigen van ons ontvangen uitnodigingen om in het buitenland te gaan werken, maar geven er de voorkeur aan om hier te werken. Door liberalisering zullen een aantal creatieve en culturele elementen en waarden overboord worden gegooid. Hier speelt de verantwoordelijkheid van de overheid en van de filmmakers.

Samenwerking met de openbare omroep moet bevorderd worden : hij speelt een belangrijke rol als distributiekanaal voor audiovisuele producties. Dit hoeft niet alleen rechtstreeks, een kunstprogramma over videokunst draagt ook bij tot de distributie. In vergelijking met 5 jaar geleden zijn de geldbronnen opgedroogd ; met sponsoring alleen kan geen beleid worden gevoerd.

Wat onze opmerkingen in de pers betreft, zullen bepaalde sprekers hier wellicht nog een andere mening komen vertolken dan ik. Mijn film wordt afgeschilderd als een flop. Hoewel het succes beneden mijn verwachting bleef, haalde de productie toch meer dan 100.000 toeschouwers ; dat cijfer ligt boven het gemiddelde. Overigens werd "Licht" van in het begin enthousiast onthaald bij het European Script Fund ; bij de Vlaamse Gemeenschap lag dat veel moeilijker. De meeste producties ondervinden op Europees niveau dezelfde problemen als wij. Het voorbeeld van Wallonië heeft niets te maken met taal, maar alles met mentaliteit.

De heer Jos Stassen : De VAS is vaak het voorwerp van scheldpartijen. Hoe evalueert de heer Ver-

straete de werking van het VAS ? Wat is het voordeel van een autonoom Fonds ?

Vaak wordt verwezen naar het voorbeeld Denemarken : een klein taalgebied, vergelijkbaar met het Vlaamse, met vrij goede producties. Is de sector bereid het Deense systeem te hanteren, waarbij de productie van een film gevolgd wordt van de conceptie tot de distributie ?

De heer Carl Decaluwé : Hoe kunnen de promotie en de distributie worden verbeterd ?

De heer Tuur Van Wallendael : De heer Coninx wees op de grote discrepantie in de houding van Europa en van de Vlaamse Gemeenschap tegenover zijn film "Licht". Bedoelde hij met dit laatste de heer Verstraete ?

De heer Stijn Coninx : Nee.

De heer Mario Verstraete : Een selectiecommissie zal altijd de kop van jut zijn, zeker als ze negatieve adviezen geeft. Toch zal een selectiecommissie altijd noodzakelijk blijven. Ik sta gunstig tegenover een ruimere samenwerking met de sector op basis van goede afspraken. Elke schijn van belangenvermenging moet daarbij uit de weg worden gegaan. De commissie wordt trouwens overstelpt met werk, maar we worden daarvoor nauwelijks vergoed. Ik ben het niet eens met de negatieve opmerkingen over het gepolitiseerde karakter van de commissie. De gemeenschap heeft het recht toe te zien op de besteding van het gemeenschapsgeld. Ik heb in de commissie trouwens nog nooit een partijpolitieke discussie meegemaakt. De gevoeligheden van de verschillende commissieleden zijn wel verschillend, met name voor onderwerpen als erotiek, het Vlaamse karakter van de film, enzovoort.

Er moet meer promotie worden gevoerd voor de Vlaamse film. De toestand is in de loop van de jaren wel verbeterd : vroeger werden kosten voor promotie niet eens aanvaard bij het opstellen van een budget. Premies voor distributie en exploitatie zullen het beleid van de sector niet beïnvloeden : de sector heeft dat zelf toegegeven. Het zou beter zijn om subsidies uit te trekken voor art-houses : filmhuizen die bereid zijn om moeilijkere films te brengen. Ze kunnen er via subsidies toe worden aangezet om meer Vlaamse films te vertonen.

De heer Dirk Impens : De Vlaamse film komt voldoende aan bod in de pers. Er wordt voldoende publiciteit voor gevoerd. Ook in de vertoning in bioscopen kan men vaststellen dat de Vlaamse film er positief gediscrimineerd wordt.

De heer Stijn Coninx : Vooral internationaal ligt het moeilijk om een en ander te promoten. Een langspeelfilm moet bijvoorbeeld eerst in Parijs scoren, voordat hij in Wallonië wordt aanvaard. Het is een kwestie van vertrouwen. Er bestaat veel wantrouwen over budgetten. Flanders Image levert goed werk om de Vlaamse producties een positief beeld te geven in het buitenland. Er is echter nood aan een betere samenwerking.

Ontevredenheid over de filmcommissie is vaak een gevolg van een gebrek aan communicatie. Er is behoefte aan een opener beleid. Ik begrijp de moeilijkheden van de heer Verstraete : voor een kleine vergoeding moet de commissie heel hard werken. Zelf heb ik minstens zes uur nodig om iets zinnig te kunnen zeggen over een scenario.

Een festivalbeleid en filmverenigingen, kunnen pas verbeterd worden als er goede producten gemaakt worden. De productie moet dus vanuit de basis worden benaderd.

De heer Marnix Verduyn, departementshoofd Hogeschool voor Audiovisuele Communicatie (RITS) : Het succes van de Deense film is volgens Peter Jensen en Lars von Trier, een gevolg van het herdenken van de filmopleidingen 20 jaar geleden. De filmopleiding moet zijn innoverend karakter behouden.

De verwijzingen in het beleidsplan naar de filmopleidingen zijn achterhaald. De verschillende opleidingen zijn geïnteresseerd in samenwerking ; het probleem ligt echter bij het bestaan van twee netten naast elkaar.

De heer Mario Verstraete : Aan de selectiecommissie worden heel uiteenlopende projecten voorgesteld : van Hollywoodachtige films tot artistieke creaties die de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie zijn. Daarom is het zinvol om te werken met werkgroepen.

Ik heb geen bezwaar tegen de invoering van quota, maar enkel indien gespecialiseerde commissies zich daarover kunnen buigen.

Ik deel de visie van de heer Coninx over de VRT. Voor een Vlaamse producent is het heel moeilijk om in het buitenland uit te leggen dat de plaatselijke omroep niet deelneemt aan de productie. Vlaanderen bevindt zich in dit opzicht in een unieke situatie binnen Europa. Beginnende regisseurs krijgen op de VRT geen kansen ; de reeks Made in Vlaanderen is afgeschaft ; kortfilms krijgen geen kans op de openbare omroep.

De heer Dirk Impens : Er werd gevraagd of ik voor of tegen een autonoom fonds ben. Ik zie de voordelen van een autonoom fonds niet direct in. Het standpunt van de producent in dit soort zaken is zeer pragmatisch. Alles wat de situatie verbetert, is een vooruitgang. Ik denk weliswaar niet dat de fundamentele problemen daarmee opgelost zijn. Als niemand de heer De Graeve geld geeft, dan kan hij niets doen.

De heer Stijn Coninx : Men kan het voorbeeld aanhalen van de Deense film, waar er na een crisis een nieuwe start gekomen is. Ook in Franstalig België is er een nieuwe start gekomen nadat het Collectief 95 de bestaande situatie had aangeklaagd. Men kan de werkwijze van Lars von Trier echter niet zien als een succesformule. Het gaat over een andere aanpak die enkel werkt als men zeer goede vakmensen heeft.

Men kan niet zeggen dat het tijdperk van de film voorbij is. Men kan niet enkel gokken op de kleine producties. Kinopolis bewijst dat er nog een filmmarkt is. De heer Decaluwé heeft in zijn artikel terecht opgemerkt dat bepaalde genres zoals documentaires of speelfilms, die distributie kunnen vinden via de televisie, apart moeten bekeken worden.

De heer Stassen heeft de vraag gesteld of er iets kan veranderd worden aan de stadstaksen. Vanuit de distributiesector is dit al voorgesteld door Jan Verheyen. Voor de sector kan er op die manier een half miljard frank te winnen zijn. Dit is een federale materie. Om dit te kunnen bespreken, is er een kleine aanpassing van de grondwet nodig.

De heer Marnix Verduyn : De opleidingen mogen zich niet conformeren aan de normen van de industrie. Massamedia willen scoren en daarvoor hebben ze de formats uitgevonden. Er werd nagegaan hoe de formule werkt voor het grote publiek. Zo mag men niet langer dan vijftig seconden eenzelfde beeld laten zien. Wetenschap en cultuur zijn echter complexe materies. Op die manier kan men geen juiste informatie meer doorspelen. Dit werkt de vervlakking in de hand. De programmamakers die het gezicht van het programma zijn, dreigen belangrijker te worden dan het onderwerp van het programma. Het onderwijs moet zich veeleer richten op de vrijwaring van de cultuur en van de ethiek. Het moet ook zoeken naar innovatieve vormen van film en televisie. Populariteit moet mogelijk zijn. Het mag echter niet enkel gaan over populisme, over het imiteren van de zaken die scoren. Als men deze doelstellingen wil realiseren, dan moet er in de opleidingen geïnvesteerd worden. Zo niet is het beter de opleidingen af te schaffen en de

studenten studiebeurzen ter beschikking te stellen voor opleidingen in het buitenland.

Het is belangrijk in de opleidingen een beroep te doen op een klein aantal goede vaklui. De studenten moeten daarnaast ook geconfronteerd worden met cultuurfilosofen en pedagogen. Een te grote nadruk op vakmanschap leidt tot maakwerk. Het is goed gemaakt, maar het is inhoudsloos, niet creatief en niet persoonlijk. De opleiding is zo rijk als de veelheid van persoonlijkheden waarmee jonge mensen geconfronteerd worden. Jonge mensen moeten voor zichzelf kunnen uitmaken of ze zich willen bekennen tot het commerciële of tot het artistiek-culturele circuit. De scholen moeten dus alle wegen openlaten.

Op het vlak van samenwerking tussen de filmscholen bestaat er een historische misgroeijing. Dat is echter niet de schuld van de huidige beleidsmakers in de filmscholen. Die zijn drie jaar geleden al met de samenwerking gestart. Samenwerking heeft echter geen zin, als ze opgedrongen wordt. Organisatorische samenwerking is mogelijk over de netten heen. Men moet wel de tijd laten om de discussie ten gronde te voeren. Die evolutie moet op een kleinschalige manier gebeuren. Jonge mensen vinden elkaar en daarom zullen ook de titularissen van de opleidingen elkaar vinden.

De scholen moeten onderling ook concurrentie voeren. Dat is belangrijk om de dynamiek erin te houden.

Er bestaan verschillende paradigma's in de kunst, die alle aan bod moeten kunnen komen. Vanuit openheid en respect kan men tot samenwerking komen. De kiemen daarvan zijn reeds aanwezig. Het naast elkaar bestaan van twee of drie opleidingsmodellen kan een nieuwe injectie geven aan de televisie- en filmindustrie. De kwaliteit en de wil die hiervoor nodig zijn, zijn vandaag al voorhanden. Men mist deze kans als men, zoals het beleidsplan voorstelt, één model wil opdringen.

De heer Jos Stassen : De heer Verduyn ziet een economische ondertoon in het beleidsplan. Zit die er wel in, in de mate die hij suggereert ? Als het uitgangspunt cultureel moet zijn, hoe dienen we dit dan te vertalen ? Moet de overheid de filmopleidingen ertoe aanzetten voortaan alleen filmkunstenars af te leveren ?

Waarom moeten er in het kleine Vlaanderen zoveel filmscholen zijn ? Maken de mobiliteit en de technologie dat niet overbodig ? Het gaat toch om een relatief kleine sector, met bovendien hoge

technische kosten ? Waarom houdt de heer Verduyn hier wel een pleidooi voor de concurrentie die hij ten aanzien van de filmproductie afwees ? Welke soorten opleiding moeten er volgens hem zeker zijn ?

De heer Carl Decaluwé : Waarom houdt de heer Verduyn een pleidooi voor de verwijdering van de reorganisatie van de filmscholen uit het beleidsplan Film in Vlaanderen. Dat probleem vormt daar toch een onderdeel van ? Vakkennis en creativiteit hoeven elkaar toch niet uit te sluiten ?

Ik vind dat de kritiek op de opleidingshervorming te vaag is. Kan men punt voor punt zeggen waar men precies tegen is en waarom ?

De heer Walter Aertsens : Ter informatie : het onderdeel in het beleidsplan over de filmscholen werd geschreven door het kabinet van de minister van Onderwijs.

De heer Marnix Verduyn : Het is niet zo dat wij enkel opleidingen die gericht zijn op de grote K willen inrichten. Vergeet echter niet dat het nu eenmaal zo is dat film de zevende kunst is. Het gaat niet om een opleiding voor een massa gegadigden, maar wel om de opleiding van een beperkte groep in optimale omstandigheden. Een en ander betekent overigens niet dat de massamedia zoals radio en televisie minderwaardig worden behandeld in het onderwijs.

Wij willen in de eerste plaats individuele, kritische persoonlijkheden vormen. Massaonderricht in een grote aula is hiervoor ongeschikt. Wij willen veel eerder een persoonlijk parcours ondersteunen. De rest van de opleiding is duidelijker meetbaar en onderrichtbaar. Uiteindelijk komt deze aanpak ook ten goede aan bijvoorbeeld de televisie, want die heeft behoefte aan programmamakers die in staat zijn heldere producties af te leveren. Wij richten ons dus zeker niet exclusief op de grote K. Degenen die zich uiteindelijk daartoe bekennen, vormen onvermijdelijk een minderheid.

Ik pleit inderdaad voor vele filmscholen, zonder mij over een concreet aantal uit te spreken. Wel zeg ik met nadruk dat de reductie tot één instituut een verschraling betekent. Er moet, naast de meer commerciële opleiding, ook een mogelijkheid bestaan tot interactie tussen de verschillende kunsten, zonder daarom het Bauhausmodel van integratie te willen naar voren schuiven.

Waarschijnlijk zijn er andere scholen die zich meer tot de markt richten en een meer productgerichte

opleiding ontwikkelen. Het is belangrijk dat jonge mensen in functie van hun eigen talenten voor een bepaalde opleiding kunnen kiezen. Vanuit die invalshoek kunnen scholen nagaan of ze al dan niet met hetzelfde bezig zijn. Dat is tot nu toe nog nooit gebeurd.

We vrezen dat het hele idee van samenwerking louter door een verlangen naar besparingen ingegeven is : men gaat er, ten onrechte, van uit dat de opleiding niet genoeg oplevert, men weet wat de opleiding kost maar men weet niet wat ze waard is. Eén basisopleiding, met overal dezelfde vakken en docenten, laat geen ruimte voor een school met visie. Visie ontstaat niet alleen uit contacten met studenten maar ook uit gedachtewisselingen tussen collega's, en is continu aan verandering onderhevig.

De heer Stijn Coninx : De hele discussie over de filmschool is al een paar jaar oud. De vijf grotere scholen tellen 1.100 tot 1.200 studenten in dagonderwijs. Een goede filmopleiding in de klassieke zin van het woord is slechts mogelijk met een groep van zes tot acht studenten. Maar dat alleen verantwoordt het bestaan van 5 filmscholen niet. De meerderheid van studenten uit de filmscholen komt terecht in die takken van het audiovisuele waar we het vandaag niet over hebben. Ongeveer vijftig afgestudeerden zijn bijvoorbeeld met videokunst bezig, terwijl er geen vijftig makers van langspeelfilms in Vlaanderen rondlopen. We moeten nagaan hoe we die talrijke jonge mensen die zich aandienen, kunnen opvangen. Er kan toch geen numerus clausus worden ingesteld ?

Er bestaat een duidelijk verschil in soorten opleidingen. Met het vorige decreet werd gepoogd via de opleidingen de kortfilm een kans te geven. Voor een bepaald deel van de opleiding kan een resultaatsverbintenis voor de studie vooropgesteld worden. Aan de Vlaamse scholen worden per jaar 25 kortfilms gemaakt, waarvan een heel deel niet wordt afgewerkt. Richting geven binnen de opleiding is noodzakelijk. Er dient nu eenmaal ook rekening gehouden met het economische aspect : de markt. Het filmonderwijs is inderdaad duur.

Volgens sommigen moet het onderscheid tussen film en televisie worden opgeheven. Er zou een scenario- en productieopleiding kunnen worden georganiseerd.

De heer Jos Stassen : Er is toch nog meer nodig dan alleen regisseursopleidingen. Naar ik verneem, zijn er te weinig technisch onderlegde vakmensen. Welke soorten opleiding moeten we zeker behouden ?

De heer Marnix Verduyn : Niet alleen regisseurs zijn belangrijk : monteurs, camera- en geluidsmensen moeten even bevlogen zijn. Spijtig genoeg zijn deze opleidingen uit het artistiek onderwijs naar dat van de technologie en de industriële wetenschappen gebracht. Cameramensen moeten meer kunnen dan enkel de camera vasthouden. De opleiding moet opnieuw naar het artistieke domein worden gebracht. De vraag is wat men met de opleiding wil bereiken : men kan kiezen voor een artistieke of voor een economische, resultaatsgebonden benadering.

De heer Carl Decaluwé : Het zou zinvol zijn dat de filmscholen rond de tafel gaan zitten en voorstellen formuleren voor de overheid.

De heer Stijn Coninx : De filmscholen hebben dergelijke concrete voorstellen geformuleerd. De filmscholen tellen erg veel studenten, maar er worden weinig films gedraaid : het klimaat in de filmsector is verslechterd. Om dit probleem op te lossen, is overleg en een coherente benadering noodzakelijk. Het onderwijs- en filmbeleid moeten beter op elkaar worden afgestemd. Een zelfstandig fonds biedt daartoe de meeste garanties. Filmonderwijs is bovendien erg duur en het is niet makkelijk om gepaste docenten te vinden. Hier en daar is een reorganisatie absoluut noodzakelijk. Samenwerking is zeer belangrijk.

De heer Jos Stassen : De eisen die aan de toekomstige studenten gesteld worden, zijn hoog, er zijn weinig gekwalificeerde docenten en het kunstonderwijs is duur. Bent u bijgevolg voorstander van een beperking van het aantal studenten ?

De heer Stijn Coninx : Ik ben geen voorstander van een numerus clausus. De audiovisuele sector is heel ruim. Er zijn daarom heel veel verschillende opleidingen nodig en de ene is al duurder dan de andere. We moeten met visie denken. Het is niet mogelijk om van alle 1.200 studenten kunstenaars met een grote K te maken, maar de sector is ruim genoeg.

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun bijdrage, die nuttig zal blijken bij de bespreking van het beleidsplan en eventuele decreten in de toekomst.

De verslaggever,

De voorzitter,

Carl DECALUWE

Marijke DILLEN

HOORZITTING VAN 24 NOVEMBER 1998

**HOORZITTING VAN 24 NOVEMBER 1998
OVER HET BELEIDSPLAN FILM IN VLAANDEREN,
INGEDIEND DOOR DE HEER ERIC VAN ROMPUY,
VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, KMO,
LANDBOUW EN MEDIA, MET :**

- de heer Marc Punt, vertegenwoordiger van Polygram en de distributiesector ;
- de heer Guy Morlion, namens de bioscoopexploitanten ;
- de heer Peter Missotten, videorealisator binnen de Filmfabriek en voorzitter van de VZW Dziga ;
- mevrouw Françoise Carlier, vertegenwoordiger van de Vlaamse Onafhankelijke Televisieproductenten (VOTP).

De voorzitter : In het kader van de bespreking van het beleidsplan "Film in Vlaanderen" organiseren we vandaag een tweede hoorzitting met vertegenwoordigers van de filmsector.

De heer Marc Punt, vertegenwoordiger van Polygram en de distributiesector : Het standpunt van Polygram met betrekking tot het beleidsplan vindt u in de brief die reeds ter beschikking werd gesteld. Ik zal vandaag enkel uitweiden over de aspecten van het beleidsplan die betrekking hebben op productie, distributie en exploitatie van lange speelfilms omdat Polygram enkel in die sectoren actief is.

De malaise in de Vlaamse film is niet toe te schrijven aan de distributie- of exploitatiesector. De laatste vijf jaar hebben bijna alle langspeelfilms een distributeur gevonden. De distributeurs hebben voor de distributie van Vlaamse films budgetten uitgetrokken die vergelijkbaar zijn met die voor Amerikaanse films. Het probleem ligt bij de producten zelf : een producent moet zich vooraf afvragen en nagaan of er voor een bepaald project een publiek bestaat.

We zijn geen vragende partij voor overheidssteun. De markt moet kunnen spelen. Het publiek heeft geen boodschap aan financiële steun voor de distributiesector. De distributeurs zijn nu al bereid om te investeren in de Vlaamse film.

De kritiek van de laatste weken op de resultaatsverbintenis die deel uitmaakt van de beheersovereenkomst is ongenueanceerd. Het beleidsplan heeft niet de bedoeling om op termijn enkel nog films met Vlaamse komieken mogelijk te maken.

Het is echter normaal dat de overheid eisen stelt in ruil voor subsidies, bijvoorbeeld in verband met een minimum aantal toeschouwers.

Zonder overheidssteun is de productie van een Vlaamse film onmogelijk. De huidige 20 tot 25 miljoen frank die wordt uitgetrokken per film is onvoldoende. Daarom moet de detaxatie, verbonden met het succes van de film, op zijn minst worden behouden. Enkel zo kan het risicokapitaal worden terugbetaald.

Er moet een klimaat worden gecreëerd waarin op een andere manier geld wordt aangetrokken voor Vlaamse films. In bijna alle andere landen worden kabelmaatschappijen verplicht om te investeren in lokale producties. De rol van de nationale loterij is in een land als Groot-Brittannië veel groter dan bij ons : de nationale loterij stelt bij ons amper 13,4 miljoen frank ter beschikking op basis van erg onduidelijke criteria. De openbare omroep heeft nagenoeg geen verplichtingen om te investeren in Vlaamse langspeelfilms. Nochtans is de belangstelling voor Vlaamse producties in Vlaanderen groter dan voor buitenlandse producties. De VRT hanteert echter dezelfde normen voor het betalen van uitzendrechten voor buitenlandse als voor binnenlandse films.

Sommigen hebben kritiek op de bepaling dat de scenariopremie enkel nog kan aangevraagd worden door de producenten. De kritiek is dat de scenaristen daardoor van de producenten afhankelijk zouden worden. Ik vind dat een merkwaardig argument. Als het scenario af is, wordt de scenarist toch ook afhankelijk van de producent. Wanneer een scenarist geen producent vindt op basis van een synopsis van een scenario, dan is de kans klein dat er wel interesse zal bestaan als het scenario is uitgewerkt.

Filmmakers en videokunstenaars hebben vaak over heel wat zaken andere ideeën. Ik pleit ervoor die discussie stop te zetten en de bevoegdheid over de videokunstenaars over te hevelen naar het departement Cultuur. Daar zullen ze zich beter thuis voelen.

De heer Guy Morlion, namens de bioscoopexploitanten : We hebben het beleidsplan pas ontvangen. Daardoor is de tijd te kort geweest om een tekst uit te werken. We zijn daar wel mee bezig en we zullen hem u sturen.

In het beleidsplan vinden we een aantal cijfers. De Vlaamse film trekt gemiddeld 8.000 bezoekers. Dit is goed voor een boxoffice van 1,5 miljoen frank.

De bioscoopuitbaters kunnen zich niet uitspreken over de adequaatheid van de geplande maatregelen. Wij worden immers pas op het einde van het proces geconfronteerd met een product. We willen ons dan ook niet uitlaten over die aspecten waarmee we geen ervaring hebben.

De algemene teneur van het beleidsplan keuren we goed. Het is juist dat we, tot onze spijt, verschillende Vlaamse producties van de affiche moeten halen, omdat ze niet voldoende bezoekers aantrekken. Anderzijds trekken Vlaamse films geregeld zelfs 250.000 bezoekers. Het is echter vooral de tussengroep, die 25.000 tot 50.000 bezoekers aantrekt, die voor ons belangrijk is. Deze films komen op het vlak van vertoning in competitie met Amerikaanse films met een gelijk kijkerspotentieel.

In tegenstelling tot de Europese Commissie, menen wij dat de productie van de films de belangrijkste schakel van de industrie is. Het is wel zo dat goede distributie en exploitatie de bereikbaarheid van een goed product kunnen bevorderen. De Europese Commissie wil de eigen lokale filmindustrie verdedigen tegen de Amerikaanse producties. De bioscoopexploitanten worden bij dat beleid betrokken via organisaties zoals Europa Cinema en Media Salles. Zo wordt er een toelage toegekend aan bioscopen die zich ertoe verbinden een bepaald percentage Europese films te draaien. Een groot deel van de bioscopen valt automatisch buiten het bereik van deze maatregel. Dit systeem functioneert goed, maar toch leidt het tot de vorming van bepaalde niches. Het blijft beperkt tot een bepaald soort van bioscopen die ook zonder die subsidie artistieke films zouden hebben gedraaid. Het nadeel is dat het grote publiek deze films nog altijd als moeilijke films percipieert omdat ze in zogenaamde artistieke bioscopen draaien. Deze maatregel heeft dus geen vulgariserend effect. Samenvattend kunnen we zeggen dat de productie essentieel is. Als er geld is, moet het daarheen gaan.

Als exploitanten dreigen we verstoten te worden in de chronologische volgorde van de vertoning van een audiovisueel werk. Video, nieuwe media, internet en telefoon strijden met elkaar om de voorrang. Wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat het een gunstige weerslag heeft op de opbrengst van alle kanalen, indien een langspeelfilm die bedoeld is voor de bioscoop, het eerst in de bioscoop gespeeld wordt. Belangrijk is de voorrang van de bioscoop en niet zozeer de duur van de looptijd in de bioscoop. Dit moet volgens ons het voorwerp van regelgeving uitmaken. Daarover onderhandelen we met de Europese Commissie.

Een interessant idee bestaat erin de bioscoopuitbaters door financiële stimuli aan te zetten de Vlaamse film langer op de affiche te houden. We hebben geen probleem met de naam distributiepremie. Concreet zou het hierop neerkomen dat de Vlaamse bioscopen een vermindering zouden krijgen op de gangbare huurvoorwaarden. Die bedraagt nu 47 percent van de netto-boxoffice. De bruto-boxoffice is de recette aan de kassa. Daarvan moeten de BTW, de gemeentetaksen en de Sabamrechten worden afgetrokken. Dit bedrag wordt verdeeld tussen de bioscoopuitbaters en de filmverdelers. We menen dat dit in het inkomstenborderel zou moeten ingeschreven worden. Dit geld moet bij de distributeurs terechtkomen.

In elk geval staat of valt de toekomst van de Vlaamse film met de kwaliteit van het product. Het beleidsplan wil bijdragen tot de uitstraling van de Vlaamse cultuur. In de resultaatsverbintenis moet ook opgenomen worden dat inspanningen moeten gedaan worden om met de film ook in de rest van Europa door te breken.

Inzake de verspreiding en de vertoning van kortfilms hebben we in januari 1997 een nota bezorgd aan de administratie. We willen daarom een idee geven hoeveel het kost om een kortfilm te vertonen in de bioscoop.

De heer Peter Missotten, videorealisator binnen de Filmfabriek en voorzitter van de VZW Dziga : We hebben een CD-ROM gestuurd aan alle leden van deze commissie met 400 werken van 50 mediakunstenaars. Dziga ontvangt een subsidie van 100.000 frank van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het is in ons belang om duidelijk te maken wat mediakunst juist is. Zoals bleek uit de vertegenwoordiger van de Vlaamse Audiovisuele Selectiecommissie (VAS) tijdens zijn uiteenzetting gisteren, denkt de VAS dat een goed voorbeeld van mediakunst 24 monitors met een testbeeld is. Het is bevreemdend dat 30 jaar na het ontstaan van videokunst en 10 jaar na het ontstaan van multi-mediakunst, nog dergelijke verkeerde vooroordelen bestaan.

In het stedelijk museum van Amsterdam kende een grote overzichtstentoonstelling van de heer Bill Viola nochtans gedurende maanden veel succes. Waarom is dergelijke ontroerende, zinvolle, knappe videokunst niet in Vlaanderen te zien ? Het aanmaken en vertonen van mediakunst is duur. Daarom wordt het in Vlaanderen nauwelijks vertoond. Er wordt nochtans veel gemaakt. Het werk van bepaalde kunstenaars op de CD-ROM is in vele musea en festivals getoond, echter voorna-

melijk in het buitenland. De reden is duidelijk : hoe minder aandacht eraan besteed wordt, hoe minder geld eraan moet uitgegeven worden. Dat is voor de overheid een zorg minder.

Vijf jaar geleden werd iemand op het kabinet van minister-president Van den Brande verantwoordelijk voor het oprichten van een fonds voor Multimedia. Dat multimedia niet onder het decreet inzake het filmfonds valt, is tekenend. Het decreet bepaalt echter dat alle audiovisuele producties, ongeacht de drager, in aanmerking komen. Ik heb de verantwoordelijke een brief geschreven om te vragen of onze CD-ROM in aanmerking kon komen voor subsidie. Na drie weken kreeg ik het antwoord dat enkel technologisch vernieuwende producten, die voortkomen uit samenwerking tussen verschillende particuliere maatschappijen, in aanmerking komen voor het multimediademonstratieproject. De brief bereikte mij drie dagen na de uiterste inzenddatum. Dit zegt genoeg.

In Vlaanderen zijn er twee filmmusea : Leuven en Antwerpen. Het filmmuseum van Brussel, een museum met internationale faam, wordt door de Vlaamse Gemeenschap stiefmoederlijk behandeld. Er zijn dus drie mogelijke archivariissen van filmkunst, maar er wordt geen volledig archief aangelegd voor videokunst. Er is enkel een distributiekanaal via Argos, een kleine en slecht gesubsidieerde organisatie die een beperkt archief bijhoudt. Men moet dringend beginnen met dit archiveren, anders blijft er niets meer over. Videotapes zijn immers nog veel vergankelijker dan film.

Wij vinden het belangrijk om tegen de algemene teneur van het beleidsplan voor de film te reageren. Men gaat hier uit van de veronderstelling dat er een duidelijk onderscheid is tussen de economische en commerciële films en de films die kunst met de grote K brengen. Dit onderscheid is niet altijd duidelijk. Van Lars Van Trier, de beroemde Deense regisseur, wiens films een groot succes hebben in het buitenland, kan men toch niet zeggen dat hij geen kunst maakt. Toch is hij de Deense filmer met het grootste economische succes.

We kampen met een aantal problemen die telkens weer opduiken. Er wordt voortdurend een begripsverwarring in stand gehouden tussen film en audiovisuele sector. Dit is ook het geval in het beleidsplan. Achter de begripsverwarring zit een systeem. Indien men wil bewijzen dat een product cultureel noodzakelijk is, spreekt men over film. Als men wil wijzen op het industriële en economische belang van de sector gebruikt men het woord audiovisueel. Indien men het niet meer haalt met culturele

argumenten, beroept men zich op het economische belang van de audiovisuele industrie. De audiovisuele sector zorgt voor een omzet van 20 tot 30 miljard frank. Ze is op deze hoorzitting echter niet eens vertegenwoordigd en heeft ook weinig boodschap aan een beleid waarvoor 300 en 400 miljoen frank wordt uitgetrokken.

Er is duidelijk nood aan meer rechtlijnigheid. Ik roep iedereen op om bij zichzelf na te gaan welk filmbeleid hij of zij zou voeren met 300 miljoen frank. Als u er de voorkeur aan geeft om de productie van langspeelfilms te bevorderen, moet u wel bedenken dat een langspeelfilm gemiddeld anderhalf miljard frank kost. De toeschouwer, die in een cinemacomplex met 23 zalen de keuze heeft tussen een product van een half miljard frank en één van 50 miljoen frank, twijfelt geen moment. Indien met 50 miljoen frank een product gemaakt kan worden dat even spectaculair is als een product van 500 miljoen frank, dan hadden ze dit in Amerika al lang gedaan. Het verwondert me dat deze elementaire economische denkwijze niet aan bod komt. Indien men voor een product van 50 miljoen frank ook maar een tiende van de toegangsprijs zou vragen, zouden de kaarten wellicht anders liggen.

Een andere mogelijkheid is om het voorbeeld te volgen van de goedkopere buitenlandse producten die toch een ruim publiek bereiken. Hoe lang is het geleden dat we nog een Duitse film hebben gezien ? Wellicht sedert Fassbinder. Hij vertolkte extreme standpunten in extreme films, zoals Lars von Trier nu doet. Deze regisseurs hebben of hadden absoluut geen commerciële bedoelingen, maar behalen wel economisch succes. Als het budget van een film meer dan een miljard frank bedraagt, neemt men geen risico's en maakt men producties waarvan men weet dat er een publiek voor bestaat. Maar zoals ik al zei, zijn zulke producties onmogelijk wanneer het totale filmbudget van de Vlaamse overheid niet meer dan enkele honderden miljoen frank bedraagt. Wie over minder geld beschikt, moet op zoek naar een niche of naar toekomstgerichte media die op lange termijn hun eigen publiek genereren. Het klinkt eigenaardig, maar strikt economische redenen leiden tot strikt culturele keuzes. Dit is niet alleen het standpunt van de mediakunstenaars : ook makers van langspeelfilms willen films maken die voldoen aan artistieke en maatschappelijke behoeften, zoals zij die zien.

De mediakunstenaars stellen enkele eisen die al bij al zeer redelijk zijn. Ten eerste willen wij dat media opnieuw tot de bevoegdheid van de minister van cultuur hoort. Het argument dat media een econo-

misch belang hebben, slaat nergens op. Ook podiumkunsten of de beeldende kunsten hebben economische aspecten.

Ten tweede verzetten we ons tegen de verplichting om voor elk project particuliere investeerders te vinden : we kunnen niet vermijden dat de particuliere investeerder de uiteindelijke vorm van de film bepaalt. Wie investeert, wil dat zijn geld iets opbrengt. Als de leden van de commissie willen weten tot welk soort films een dergelijk beleid zal leiden, moet ze maar eens nagaan welke films de laatste jaren het meest hebben opgehaald. Over die particuliere investeerders is men trouwens niet helemaal eerlijk en duidelijk. Onder de particuliere investeerders rekent men de bijdrage waartoe de Nationale Loterij, de kabelmaatschappijen en de betaalzenders zouden verplicht worden. Dit zijn dus niet echt particuliere investeringen. In de voorafgaande analyse bij dit beleidsplan, wordt uitgerekend dat een absolute topper, die bij voorbeeld 300.000 kijkers haalt, ongeveer 12,2 miljoen frank opbrengt. Daar kunnen eventueel nog uitzendrechten bijkomen. Maar daarbij is ook duidelijk hoeveel de maximale inbreng van particuliere investeerders kan zijn.

Ten derde verwachten wij dat de leden van de VAS deskundig zijn op het terrein waarover ze moeten beslissen. De commissie moet daartoe opgesplitst worden in subcommissies. Ten vierde vragen wij het alternatieve vertoningscircuit, zoals alternatieve bioscopen en kunstencentra, te subsidiëren. Ten slotte vragen wij om bepaalde bedragen te reserveren voor bepaalde sectoren, zoals bijvoorbeeld de jeugdfilm. Het is tekenend dat over jeugdfilm tijdens deze hoorzitting niet eens gesproken is.

Het budget voor de podiumkunsten is de voorbije tien jaar verdrievoudigd. Ik hoop dat men over tien jaar hetzelfde kan zeggen over de mediakunsten.

Mevrouw Françoise Carlier, vertegenwoordiger van de Vlaamse Onafhankelijke Televisieproducenten (VOTP) : Ik dank de commissie en in het bijzonder de heer Stassen voor de ultieme uitnodiging. De VOTP bestaat nog niet lang en is ontstaan uit de nood die alle televisieproducenten voelden om zich te organiseren. We zijn ook vertegenwoordigd in de Mediaraad die onlangs werd hervormd. We koesteren hoge verwachtingen in die raad.

De VOTP vertegenwoordigt 16 KMO's die instaan voor een omzet van 3 miljard frank. Jaarlijks worden 1.000 werknemers of zelfstandigen ingeschakeld, die daardoor op een redelijke manier de kost

kunnen verdienen. We leveren producten die voornamelijk in prime time worden uitgezonden, zoals onder meer "Wittekerke", "Windkracht 10" en "Familie". De kinderprogrammatie bestaat onder meer uit "Kabouter Plop" en "Samson en Gert". Per week kijken ongeveer 8.400.000 personen naar deze programma's. Er zijn dus heel veel geïnteresseerden, ook al gaat het niet om cultuur met een grote C. In vergelijking met het buitenland moeten we echter bescheiden blijven. Het Nederlandse productiehuis Endemol bijvoorbeeld produceerde in 1995 een omzet van 335 miljoen dollar.

Het aantal TV-zenders is in de loop van de jaren toegenomen. We kunnen momenteel met onze producten bij 5 TV-kanalen terecht. Het probleem is dat de financiële middelen niet evenredig zijn gestegen. De commerciële televisiezenders maken geen winst meer en investeren alleen maar in prime time. Daarenboven moeten de zenders en de producenten een productiviteitsverhoging leveren. Ze moeten meer maken voor hetzelfde geld, dit ten koste van de kwaliteit.

Een artikel van Marc Hooghe, waarover De Standaard gisteren berichtte, wijst eveneens op de vershringing van het televisieaanbod. De VRT is erg gezakt in de kwaliteit en de moeilijkheidsgraad van het aanbod, terwijl VTM altijd al lagere criteria heeft gehanteerd. De twee zenders bereiken elkaar steeds meer. Ook het genreaanbod verzwakt : men brengt vooral spelletjes en soaps. Men neemt geen risico's meer. Er is dus minder geld, minder kwaliteit en minder winst voor de producent, die niet meer investeert in een risicoproject. Deze dalende trend zet zich verder.

In het Vlaamse mediabeleid komt de TV bijna niet aan bod. Dit is misschien te wijten aan het feit dat we ons nog niet lang genoeg hebben georganiseerd om onze stem te laten horen. Ook hebben we sinds het ontstaan van de commerciële televisie een aantal mooie jaren achter de rug. De nood is dus minder gevoeld. Het viel me op in het beleidsplan dat maximum 12,5 miljoen frank van het budget mag worden besteed aan één TV-productie en in totaal slechts 25 miljoen frank per jaar aan TV. In 1995 werd er 27 miljoen frank gegeven aan televisieproducten, in 1996 19 miljoen frank en in 1997 0 frank. Dit cijfer heeft me enorm verbaasd. Het aanbod van Vlaamse televisie op de zenders toont aan dat de televisieproducenten wel degelijk iets te bieden hebben. Het betekent dat de selectiecommissie, de overheid en de administratie de middelen niet besteden waar het zou kunnen.

Wat het toekomstige mediabeleid betreft, is er mij één zin opgevallen : voor de meeste TV-producties is er geen tussenkomst van de overheid nodig ; de omroepen moeten deze financieren.

De conclusie van het beleidsplan is terecht dat er hulp moet komen om bepaalde zaken, zoals het hoogstaand drama, de documentaires en de kunstfilms, op te vijzelen. Dit kan alleen maar als de VRT of de andere omroepen erin participeren. Deze kunnen worden gestimuleerd door hen te subsidiëren. Dit betekent dat men op voorhand aanneemt dat er niets rendabels kan uitkomen.

In theorie wordt het vernieuwd Vlaams filmbeleid voorgesteld met een aantal prachtige markteconomische argumenten. In de praktijk betekent dat : 100 miljoen meer subsidies, een zelfstandig fonds dat zelf alternatieve financieringsvormen moet zoeken, maar niet meer zal worden geholpen door overheidstussenkomsten, de taxshelter op federaal niveau en 30 percent van de culturele reserve.

Ik stel me heel wat vragen bij deze vier punten. Wat het zelfstandig fonds betreft, worden er twee mogelijkheden voorgesteld : een verzelfstandiging van het fonds of de verbetering van de efficiëntie van de werking. Het plan spreekt alleen maar over de voordelen van de verzelfstandiging. De vraag rijst of het geen risico is om alles op één paard te verwedden. Eigenlijk komt het erop neer dat de overheid zegt dat als we kritiek hebben op het systeem, we het zelf maar moeten doen en onze plan trekken. Een aantal nadelen van dit voorstel worden niet voldoende doorgelicht. De vraag rijst bijvoorbeeld wie de filmmanager wordt en of deze niet te veel macht krijgt. Als er mensen uit de sector in de audiovisuele selectiecommissie gaan zeten, bestaat de kans dat de onpartijdigheid in het gedrang komt. Bovendien is 20 miljoen frank voor de werking van het orgaan niet voldoende. Flanders Image bijvoorbeeld heeft een budget van 9 miljoen frank per jaar en het is altijd een pijnlijke zaak om daarmee Vlaanderen op internationaal vlak te profileren.

Het tweede alternatief dat wordt gegeven, is de verbetering van de werking van het fonds. Het actieplan focust ook hier alleen maar op de subsidiëring. Anderzijds heeft dit alternatief een aantal voordelen. Het gaat om een bestaande structuur. De onpartijdigheid wordt beter gewaarborgd. De overheid behoudt een armslag en een verantwoordelijkheid om bepaalde objectieven te realiseren. Het opnemen van een aantal experts uit de sector in het adviesorgaan is een goed idee.

Een minder belangrijk punt, alleszins wat de financiële impact betreft, is dat de Vlaamse Gemeenschap recht heeft op 30 percent van de bruto-opbrengst van de heffing op de privé-kopie. Dit komt neer op ongeveer 40 miljoen frank, die wordt ont-eigend van de rechthebbenden, met name de auteurs, de producenten en de acteurs. Dit bedrag wordt dan in het Fonds Film in Vlaanderen geïnvesteerd. De beheersvennootschappen die acteurs, auteurs en producenten vertegenwoordigen, hebben al vaak tevergeefs de vraag gesteld waarom ze niet in het beleid voor de besteding van de gelden worden betrokken.

Wat de federale materie betreft, is er het voorontwerp van wet houdende fiscale maatregelen bestemd voor de bevordering van de audiovisuele sector. Het lobbywerk hieromtrent heeft niet veel uitgehaald. De enige producten die in aanmerking komen voor fiscale maatregelen zijn langspeelfilms van 50 minuten, documentaires van minimum 30 minuten en animatiefilms. Over tv wordt niet gesproken. Het Vlaamse beleidsplan speelt in op dit wetsontwerp. Enkel diegenen die van de financiering op federaal niveau gebruik kunnen maken, kunnen genieten van de steun van de Vlaamse Gemeenschap. In artikel 6 van het voorontwerp van wet wordt echter gezegd dat alleen erkende Belgische audiovisuele werken in aanmerking komen, m.n. werken die erkend werden door de Vlaamse Gemeenschap. Dit betekent dus dat de Vlaamse Gemeenschap en de federale overheid de bal naar elkaar terugspelen. Dit is vreemd. Ik wil bovendien het voorbeeld geven van Australië waar er een definitieve vrijstelling wordt toegekend aan televisieproducties voor 100 percent van iedere privé-investering, dus niet alleen van financiële instellingen.

Aan bepaalde pijnplekken wordt in het beleidsplan niet geraakt.

Met betrekking tot de beheersovereenkomst van de VRT kunnen zowel geld als middelen de sector vooruithelpen. VTM investeert veel meer in de onafhankelijke sector dan de VRT : 2,5 miljard frank tegenover 670 miljoen frank.

Er wordt op dit ogenblik een titanengevecht gevoerd over de zogenaamde naburige rechten, in het bijzonder de kabelrechten. De kabelmaatschappijen stellen de uitbetaling van deze middelen aan de bestaande rechthebbenden steeds uit, terwijl de vernieuwde federale auteurswetgeving nochtans voorschrijft dat de producenten, de auteurs en de acteurs hierop recht hebben. Het gevolg hiervan is dat het geld niet in de sector geherinvesteerd wordt. Hierbij moet men bedenken dat het om

aanzienlijke bedragen gaat : bovenop het jaarlijks abonnementsgeld vragen de kabelmaatschappijen per abonnee 619 frank provisie voor de rechten, exclusief BTW. Deze provisie wordt niet in de sector geïnvesteerd.

In het buitenland, met name in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, maakt men een onderscheid tussen uitzenden en produceren. Men heeft daar een systeem van quota's voor onafhankelijke producenten. Ik weet dat onze VRT met een passief inzake studio's en dergelijke zit, maar dit neemt niet weg dat een dergelijk initiatief ook hier mogelijk moet zijn. Het vertekent de concurrentie niet, maar veroorzaakt veeleer een bloei in de sector. Waarom worden overigens aan de betaalomroepen geen verplichtingen opgelegd ?

Voor bepaalde producties zou men aan hefboomsteun kunnen denken van het fonds, die automatisch door de producent terugbetaald zou worden van zodra onafhankelijke producties effectief worden uitgezonden, onafhankelijk van de kijkcijfers.

Al ben ik van mening dat audiovisuele producties in het algemeen en TV-producties in het bijzonder ook rendabel moeten kunnen zijn, toch blijft subsidiëring nodig vanwege de eisen van diversiteit en kwaliteit.

De VOTP vindt dat TV een enorme betekenis heeft in Vlaanderen, die door de overheid niet naar waarde wordt geschat. Men bekijkt televisie te zeer als een geldmachine zonder inhoud. Wij steunen weliswaar het initiatief van de Vlaamse overheid inzake Film in Vlaanderen, maar blijven erbij dat deze term te beperkt is. Men zou veeleer een breder audiovisueel beleid moeten voeren. De VOTP wil hier actief toe bijdragen. Tot slot herhaal ik dat men, naar analogie met het buitenland, andere bronnen en kanalen voor financiering moet onderzoeken en uitproberen.

De heer Jos Stassen : De heer Punt is van mening dat het produceren van langspeelfilms in Vlaanderen economisch onmogelijk is geworden. Als op grond hiervan steun wordt verleend, gaat het dus om economische steun. Waarom zou de overheid zoiets moeten doen ?

Wat vindt de heer Morlion van het idee om het fonds – zij het nu Film in Vlaanderen of Audiovisuele Producties in Vlaanderen – te spijzen met bijdragen die worden geïnd per verkocht bioscoopkaartje ?

Ik heb de indruk dat Mevrouw Carlier de verantwoordelijkheid ten aanzien van de problemen van de onafhankelijke televisieproductie wil doorschuiven naar de overheid.

Als de heer Missotten stelt dat grote producties in Hollywood-stijl niet mogelijk zijn in Vlaanderen, betekent dit dan niet concreet dat men dan maar moet ophouden met het produceren van Vlaamse langspeelfilms ?

De heer Emiel Verrijken : Het is absurd om de film uit het cultuurbeleid te lichten.

Het reeds beperkte cultuurbudget van de Nationale Loterij is dit jaar verkleind met 33 miljoen frank, terwijl in het Verenigd Koninkrijk de jonge loterij zich ontpopt als grote financier op diverse culturele terreinen, met inbegrip van de film. Wat heeft de zwaar belaste Vlaming nog te besteden aan cultuur, in de brede zin van het woord ? De bijdrage aan de staatstelevisie is de hoogste van Europa en dit geld gaat niet naar de filmindustrie. Neen, het wordt eens te meer afgeroomd door de staat. Toch zitten de bioscopenzalen van de megacomplexen vol. Men kijkt daar echter naar wat inmiddels het grootste uitvoerproduct van de Verenigde Staten is geworden. Dat land produceert een vierde van het hele wereldfilmproduct.

Waarom werd de kabeldistributie aan de intercommunales toevertrouwd ? Niet de filmindustrie wordt hier rijk van, maar wel de lokale mandatarissen van gemeentes en provincies. Het is noodzakelijk om deze wantoestanden te bestrijden.

Nederland telt slechts 14 miljoen inwoners, maar besteedt veel meer per inwoner aan de subsidiëring van films. Hoe komt dit ? Ik heb gehoord dat praatprogramma's zo talrijk zijn op de Nederlandse televisie omdat ze zo goedkoop zijn.

Mevrouw Françoise Carlier : De televisieproducenten maken geen aanspraak op het fonds Film in Vlaanderen. We hopen echter dat bij de volgende beheersovereenkomst met de VRT, binnen twee jaar, richtlijnen zullen worden opgesteld waardoor bij de openbare omroep kanalen worden aangesproken waarvoor de deur nu dicht is.

Nederland kan meer geld besteden omdat het meer gericht is op de buitenlandse markt voor verkoop en distributie. De rentabiliteit van een programma is daardoor veel groter. Op Europees vlak is Vlaanderen ondervertegenwoordigd.

De heer Marc Punt : De Vlaamse langspeelfilm moet gesteund worden om de eenvoudige reden dat Vlaamse films iets te vertellen hebben over wat hier leeft. Ik ben het er niet mee eens dat commerciële films per se veel moeten kosten. "The Full Monty" kostte bijvoorbeeld slechts 2,5 miljoen dollar. In bijvoorbeeld Duitsland en Scandinavië worden ook commerciële films geproduceerd. Als in Scandinavië een prent voor de helft van het budget particuliere middelen kan op tafel leggen, past de overheid automatisch de rest bij.

Steun aan de langspeelfilm is economische steun : de sector is erg arbeidsintensief. Op een budget van 50 miljoen frank gaat bijvoorbeeld ongeveer 70 percent naar lonen.

Een bijdrage heffen per verkocht ticket voor de filmindustrie is een goed voorstel. Het gaat echter om een gemeentelijke aangelegenheid.

De heer Guy Morlion : De speciale taksen die in Frankrijk worden geheven op tickets vloeien in de eerste plaats terug naar de bioscopen zelf. Er is ook een bijdrage voor moeilijkere films. Ten slotte is er een speciale toelage voor bijkomende kopijen aan bioscopen in landelijke gebieden.

Een belasting heffen op de ontvangsten van Vlaamse films is ontoereikend. Op een totale recette in België van 4,4 miljard frank in 1997, bedroeg de recette voor de Belgische film afgerond slechts 140 miljoen frank. Het is ook niet mogelijk om buitenlandse producties te penaliseren door belastingen te heffen op hun recettes : het gaat om een federale bevoegdheid. Bovendien beslissen de gemeenten zelf wat ze doen met de gemeentelijke taksen : dit past binnen hun fiscale autonomie. Als aan dit principe wordt geraakt, moet eerst de grondwet worden gewijzigd.

De heer Peter Missotten : Om het onderscheid te leren kennen tussen audiovisuele producties en films, kan u er het best de dikke Van Dale op na slaan.

Ik ben geen voorstander van de afschaffing van de langspeelfilm. Er zijn immers veel raakpunten tussen de film en de audiovisuele producties. We vragen een beleidsplan dat de nadruk legt op de producten die we kunnen maken, namelijk relatief goedkope auteursfilms. Het hoeft niet te gaan om commerciële producten, maar het is toch ook niet de bedoeling films te maken waarin niemand geïnteresseerd is. We zijn voorstander van de realisatie van maatschappelijk relevante en artistiek onderbouwde producties. Dat mag best een gezamenlijke productie zijn. Ik pleit dus voor auteursfilms die

gemaakt worden vanuit een streven naar kwaliteit. Dergelijke films hebben niet altijd een onmiddellijk succes, maar kunnen achteraf ook nog opgepikt worden. Films die vertrekken van de gedachte dat er veel volk zal komen naar kijken, kunnen ook floppen. De producenten maken echter liever een film van tachtig miljoen frank dan twee van veertig miljoen frank. Zij en niet de filmmakers zijn vragende partij voor de grotere producties.

In het beleidsplan van de minister staat dat Vlaanderen zowat de enige financier is van de Vlaamse speelfilm. Dit is begrijpelijk als we beseffen dat de Vlaamse film slechts een bedrag van ongeveer zeventig miljoen frank opbrengt aan boxoffice. De banken staan geen leningen meer toe. Er wordt immers toch niet terugbetaald. In plaats van een gewestelijk waarborgsysteem op te richten, kan men beter direct subsidiëren. Hetzelfde geldt voor de detaxatie. Dit zou immers toch moeten dienen om de zogenaamde privé-financiers te vergoeden.

Het voorbeeld van de film "Oesje" vind ik schandalig onderbelicht. Deze film heeft zagezegd 60 miljoen frank gekost, hoewel ik me moeilijk kan voorstellen dat hij meer dan 40 miljoen frank heeft gekost. Er werd 25 miljoen frank betaald aan productiesteun. De film heeft 120 miljoen frank gegenereerd aan boxoffice. De minister beschouwt de investering als seed money. We stellen echter vast dat de producenten van "Oesje" een bedrag van 6,5 miljoen frank hebben terugbetaald, maar dat ze er nog een bedrag van 12,5 miljoen frank aan subsidie bovenop krijgen. Dit is een eigenaardige manier van commercieel denken. Daar is slechts een iemand beter van geworden, namelijk diegene die tegelijkertijd de productie en de distributie in handen heeft en de grootste zaaluitbater in Vlaanderen is. Dit heeft weinig cultuur en weinig economie gestimuleerd. Dit soort praktijken moet hic et nunc stoppen.

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun komst naar de commissie. Sommige sprekers willen nog een tekst bezorgen. Het is belangrijk dit zo snel mogelijk te doen, want de bespreking van het beleidsplan Film in Vlaanderen staat volgende week dinsdag 1 december al op de agenda van deze commissie.

De verslaggever,

Carl DECALUWE

De voorzitter,

Marijke DILLEN